

Günəş Şərqdən doğur!

№ 193 (5714), 2022-ci il

SƏRQ

Müstəqil İctimai-siyasi qəzet

www.sherg.az

22 oktyabr 2022-ci il (şənbə)

Qardaşlar qərarlıdır

Zəngəzur dəhlizi nəyin bahasına olursu-olsun açılaçaq

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Zəngilanə səfəri Azərbaycan-Türkiyə strateji müttəfiqliliyinin simvolik əhəmiyyətini özündə ehtiva edirdi. Eyni zamanda hərbi-siyasi birlik modelinin bərkidilməsinə xidmət edən yeni planların hazırlanmasının göstəricisidir. Ötən il işğaldan azad edilmiş ərazilərin Qarabağ iqtisadi rayonuna düşən coğrafiyasında, Füzulidə aeroport istifadəyə verilmişdi.

(Səh.4)

Fransanın vasitəciliyindən söhbət gedə bilməz

Makronun son çıxışlarında Praqa yox, "Ermənistən ruhu" daha çox hiss olunur

Fransa uzun müddət Azərbaycana, bütövlükdə türk dünyasına qarşı qərəzli mövqəden çıxış edib. Hazırda rəsmi Parisin niyyəti geopolitik baxımdan normadan artıq iddialı görünmək və Cənubi Qafqazdakı proseslərə müdaxilə etmək-

dir. Daha doğrusu, Fransa bölgədə Rusiyarı əvəzləməyə çalışır. Fransanın Azərbaycanda ki səfiri Zakari Qrosun son məqaləsi də bunu açıq-aşkar bürüzə verir.

(Səh.8)

"Azərbaycan tərəfində olan erməni qüvvələri geri çəkilməlidir"

Toivo Klaar: "Ümid edirik ki, sərhəd komissiyalarının Brüsselde keçirilecek növbəti iclası müəyyən konkret nəticələr əldə etməyə kömək edəcək"

Biz Ermənistənla Azərbaycanın Avropa İttifaqının (Aİ) müşahideçiləri ilə əməkdaşlıq edib vəziyyətin sabitləşməsinə töhfə verəcəklərini və bununla da sülh danışçıları üçün əlverişli mühitin yaradılmasına, eyni zamanda, sərhəd komissiyalarının məqsədyönlü işinə imkan yaradacaqlarını gözləyirik.

(Səh.5)

Kəlbəcərdə təminat daşıyan texnikamız atəşə tutulub

"Ermənistən sülh sazişini sabotaj edə biləcək bir vəziyyətə gəlib"

Azərbaycan ordusunun təminat daşıyan texnikası erməni silahlı birləşmələri tərəfindən atəşə tutulub.

Bu barede Müdafiə Nazirliyi məlumat yayıb. Kəlbəcər rayonunun Zəylik yaşayış məntəqəsi istiqamətində bölmələrimizə təminat daşıyan 1 ədəd "KamAZ" markalı avtomobil də Ermənistən hərbi bölmələri tərefindən atəşə məruz qalıb. Texnikaya zərər dəyəsə də şəxsi heyət arasında xəsarət alan olmayıb.

(Səh.3)

Laçında iki nəfər minaya düşüb

Xəsarət alanlar xəstəxanaya çatdırılıb

Dünen Laçın rayonunun Suarası kəndində, minalardan təmizlənməmiş ərazidə 2 nəfər piyada əleyhinə minanın partlaması nəticəsində xəsarət alıb.

Bu barede Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyinin (ANAMA) Mətbuat Xidmətindən məlumat verilib.

Bildirilüb ki, ilk məlumatda əsasən, hadisə nəticəsində Həmidov Elsəvər Sovet oğlu və Həsənov Səbuh Telman oğlu xəsarət alıb.

Minaya düşən şəxslər xəstəxanaya çatdırılıb. Hazırda onların müalicəsi davam etdirilir.

Pediatr üşyan etdi

"Bir yandan dərs yükü uşaqların belini büküb, bir yandan da məktəbli çantaları"

Bakıda 8-ci sinif şagirdi vəfat edib.

Paytaxtın Bineqədi rayonu ərazisində yerləşən Zəngilan rayon 4 mömrəli tam orta məktəbin şagirdi Abdüləzimli Dəniz dünyasını dəyişib. Azyaşının uzun süren xəstəlikdən sonra vəfat etdiyi bildirilir.

Deputat İrana "od püskürdü"

"Yer qəhətdir ki, gəlib Araz sahilində təlimlər keçirirsiniz"

(Səh.6)

Xankəndi məsələsində həllədici məqam yetişib

"Bakı təbii ki, Araik və dəstəsi ilə temas qurmayaçaq, lakin bu kartı sıradan çıxarmaq istiqamətində de addım atılmalıdır"

(Səh.5)

(Səh.12)

Boris Conson, yoxsa Rişi Sunak...

Liz Trassı kimin əvəzləyəcəyi müzakirə olunur

Böyük Britaniyada baş nazir postundan istefa verən Liz Trassı kimin əvəzləyəcəyi müzakirə olunur.

Keçmiş Baş nazir Boris Consonun, eks maliyyə naziri Rişi Sunakın ön plana çıxacağına dair ilkin əlamətlər var.

(Səh.4)

Prezident xəstəxanada Binəli Yıldırım və Şamil Ayrıma baş çəkib

Dövlət başçısı xəsarət alanlarla səhbət edib, onların tezliklə sağalmalarını arzulayıb

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Erdoğanın Azərbaycana səfər programı çərçivəsində Qarabağda olan hakim Ədalət və İnkışaf Partiyası (AKP) sədrinin müavini, sabiq baş nazir Binəli Yıldırım və millət vəkili Şamil Ayrım yol qəzasına düşüb.

Binəli Yıldırının içərisində olduğu avtomobil Cəbrayıldan qayıdarkən döngədə idarəetməni itirərək qəzaya düşüb. Qəza neticesində tehlükəsizlik yastıqları açılan avtomobildən çıxarılan Yıldırım təcili yardımına hadisə yərini tərk edib. Daha sonra B.Yıldırım Mərkəzi Klinik Xəstəxanasına yerləşdirilib. Türkiyənin Sehiyyə naziri Fahreddin Koca Cəbrayılda qəzaya düşmüş keçmiş baş nazir Binəli Yıldırının səhhəti ilə bağlı məlumat yayılıb və vəziyyətinin yaxşı olduğunu bildirilib: "Mən onunla danışdım. Öyürdim ki, onların üçün de səhhəti yaxşıdır, qəzadan yüngülce xilas olublar. Yenidən şəfa dileklərimi çatdırıram".

Hadisədən sonra Prezident İlham Əliyev Binəli Yıldırımı, Şamil Ayrıma

və mühafizəçi Oğuzhan Dəmirçiye xəstəxanada baş çəkib. Dövlət başçısı xəsarət alanlarla səhbət edib, onların tezliklə sağalmalarını arzulayıb. Binəli Yıldırım, Şamil Ayrım və Oğuzhan Dəmirçi də öz növbəsində qəza yerində operativ olaraq helikopterle Bakıya xəstəxanaya çatdırılmalarına və onların dərhal tibbi müayinədən keçirilərək müalicə almalarına görə dövlə-

Şamil Ayrım da qəza ilə bağlı paylaşım edib: "Azərbaycan səyahətimizdə hörmətli Binəli Yıldırım ilə eyni avtomobilə yol qəzası keçirdik. Allaha şükürler olsun, vəziyyətimiz yaxşıdır. Hər ehtimala qarşı həkim nəzarəti altındayıq. "Keçmiş olsun" arzularını çatdırın hər kəsə təşəkkür edirəm".

İsmayıllı

Prezident İlham Əliyevin Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarına etdiyi hər bir səfəri, işgaldən azad olunmuş bölgələrin bərpasını sürətləndirir.

Bölgədə iqtisadi inkişafın təməlini təşkil edən yol-nəqliyyat infrastruktur, energetika sistemi yaradılır, sosial obyektlər, aqroparklar istifadəyə verilir. Ekoloji proqramlar həyata keçirilir. Təbii ki, dövlət başçısının budəfəki səferinin əhəmiyyətini arturan, qardaş Türkiyənin lideri Rəcəb Tayyib Erdoğanın ölkəmizə gəlməsi və Qarabağın ikinci qapısı, Zəngilan beynəlxalq hava limanının açılışında iştirak etməsidir.

Millət vəkili Nəsib Məhmədiyev vurğulayıb ki, müharibədən iki ilə yaxın müddət keçməsinə rəğmən, hələ də Ermənistanla sülh müqaviləsi imzalanmayıb. Deputat qeyd edib ki, acı məğlubiyətdən düzgün nəticə çıxmayan Ermənistan rəhbərliyi Şərqlə Qərb arasında vurnux-maqdadır: "İrevan üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirmir. Müxtəlif xarici qüvvələrə arxalanaraq, üçtərəfli bəyanatların icrası-

timizin başçısına və tibb heyətinə dərin minnetdarlıqlarını bildiriblər.

Mərkəzi Klinik Xəstəxanada müayinəsi həyata keçirilən Binəli Yıldırım, millət vəkili Şamil Ayrım və mühafizəçi Oğuzhan Dəmirçi Türkiyəyə yola salınıblar. Onlar Atatürk Hava Limanından təyyare ilə Başakşehir Çam və Sakura xəstəxanasına aparılıblar.

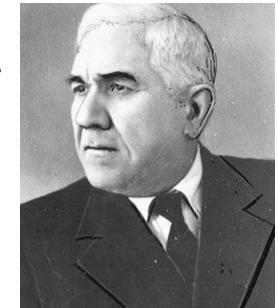
Türkiyə səfiri Cahit Bağçı "Twitter"də bildirib ki, hər üçünün səhhəti yaxşıdır: "Türkiyəyə yola saldıq".

Azərbaycanda səfərdə olarkən yol qəzası keçirən deputat

Əhməd Bakıxanovun 130 illiyi qeyd ediləcək

Prezident İlham Əliyev Əhməd Bakıxanovun 130 illiyinin qeyd edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

2022-ci ilde Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin görkəmli nümayəndəsi, ustad tarzən və mahir pedaqoq, Xalq artisti Əhməd Məmmədrəzə oğlu Bakıxanovun anadan olmasının 130 il təmam olur.

Əhməd Bakıxanov daim axtarışlarla dolu geniş və çoxşaxəli yaradıcılığı ilə Azərbaycanın musiqi sənəti xəzinəsinə dəyəri töhfələr vermişdir. Muğam aləminin mükəmməl bilicisi olan və tar ifaçılığını sirlerinə dərindən iyələnən, yüksək istədə malik sənətkar xalqımızın bu misilsiz mədəni-mənəvi irsini bütün fealiyeti boyu klassik ənənələrə sədäqətlə qoruyub yaşatmışdır. Onun ifa etdiyi müğamlar, eləcə də bəstələdiyi mahni, rəng və təsniflər parlaq sənət nümunələri kimi musiqimizin qızıl fondunda özünəməxsus layiqli yer tutur. Əhməd Bakıxanovun təşkilatçısı və uzun illər ərzində rəhbəri olduğu xalq çalğı alətləri ansamblı zəngin repertuarı ilə seçilmiş və ölkənin mədəni həyatında yaxından iştirak etmişdir. Musiqi salnaməmizə mühüm sehifələr yazılmış tar ifaçılarının bütöv bir nəslə mehz Əhməd Bakıxanovun yetirmələridir.

Sərəncamda qeyd edilir ki, Mədəniyyət Nazirliyi Xalq artisti Əhməd Bakıxanovun 130 illiyine dair tədbirlər planı hazırlanıb həyata keçirsin.

Nazirler Kabinetinə sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etmək tapşırılır.

Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu idarəsinin Müşahidə Şurası yaradılır

Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu idarəsinin fəaliyyətinə ümumi rəhbərliyi və nəzarəti həyata keçirmək üçün Müşahidə Şurası yaradılır.

Bu, Prezident İlham Əliyevin imzaladığı Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu idarəsinin fealiyyətinin tekmilləşdirilməsi və "Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu idarəsinin yaradılması haqqında" Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə Fərmanında eksini tapıb.

Fərmana dəyişikliklə Müşahidə Şurası sədr də daxil olmaqla 5 üzvdən ibarət olacaq.

Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu idarəsinin fealiyyətinə cari rəhbərliyi idarənin Müşahidə Şurasının vəzifəyə təyin və vəzifədən azad etdiyi icraçı direktor həyata keçirəcək.

"Böyük Qayıdış" yaxınlaşır

Prezidentin hər bir səfəri Qarabağa yeni nəfəs gətirir

dan yayınır. Avropa İttifaqı bölgəyə müşahidəçi missiya göndərdir. İran sərhədlərimizdə irimiqyaslı hərbi təlimlər keçirir, yüksək çinli siyasetçiləri, hərbiçiləri bütün etik normaları pozmaqla, ölkəmizi təhdid edir, cəfəng bəyanatlar səsləndirirlər. Əlbəttə, istenilən ölkə hərbi təlimlər keçirə bilər. Ancaq Araz çayı üzərində panton körpü-lərin salınması və bu körpüler vasitəsilə ağır hərbi texnikanın qarşı tərəfə keçidinin nümayişkaranə şəkildə göstərilməsi, xoş niyyətdən irəli gəlmir. Dəfələrlə izahat verilməsinə baxmayaraq, molla rejimi anlamaq istəmir ki, Azərbaycan heç bir ölkənin sərhədlərini dəyişmir, heç bir ölkəni blokadaya alırm. Sadəcə, bütün region ölkələrinin iqtisadi inkişafına xidmət edəcək, tədricən xalqlar arasında

etimad mühitini formalasdıracaq Zəngəzur dəhlizinin açılmasını tələb edir. Dəhlizin açılmasına qarşı İranın tutduğu mövqə tam yanlışdır və heç bir normal məntiqə sırmır. Ölkəni bürümüş iğtişaşlarda, kütləvi aksiyalarda gənclər, mollalardan terror təşkilatlarına xərclənən mil-yardaların hesabatlarını tələb edirlər. Belə bir şəraitdə cənab Ərdo-

ğanın, qardaş ölkənin hərbi-siyasi rəhbərliyindən ibarət böyük bir həyətlə ölkəmizə səfəri və konkret ünvanlara yönelik konkret mesajları, son dərəcə əhəmiyyətlidir. Regionda sülhün əldə olunmasına mane olanlar, Ermənistanın 30 illik cinayətlərini görməzdən gələrək, ona dəstək verənlər bir daha görüdülər ki, Azərbaycan tək deyil. İki

qardaş ölkə Azərbaycan-Türkiyə, iki qardaş lider ən mürəkkəb çəqilişlərin öhdəsində layiqincə gelməyi və dövlət maraqlarımızı en yüksək səviyyədə qorumağı bacarıqlarını dəfələrlə sübut ediblər".

Parlament üzvü bildirib ki, cənab Prezidentin hər bir səfəri Qarabağa yeni nəfəs gətirir, "Böyük Qayıdışı" yaxınlaşdırır:

"Ağır mühəribədən çıxmamızı rəğmən, qısa zaman kəsiyində həyata keçirilən infrastruktur layihələri, tikinti-quruculuq işləri ölkəmizin iqtisadi qüdrətini göstərir. Hərəkətli Ərdoğan çox gözəl ifadə elədi: "Belə layihələri hər bir ölkə icra edə bilməz". Beynəlxalq iqtisadiyyət kimin qurucusu, kimin dağıcı olduğunu açıq etiraf etməsə də reallığı yaxşı görür".

İsmayıllı Qocayev

“Uzun illər sonra bölgədə davamlı sülh şansı yaranıb”

Rəcəb Tayyib Ərdoğan: “Bütün səmimiyyətimizlə

Ermənistanın bu tarixi fırsatı dəyərləndirməsini gözləyirik”

“Biz də Şuşada Baş konsul-iuq açırıq”. Bu barədə Türkiye Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Azərbaycan səfərindən geri döñərkən yerli mediaya müsahibəsində deyib. Ərdoğan bildirib ki, Qarabağın inkişafına şahid olmaq onu hədsiz dərəcədə sevindirdi:

“Azərbaycanlı qardaşlarımız işgaldən azad edilmiş torpaqlarında başlaşıqları yenidənqurma və inkişaf prosesini sürətənə davam etdirirlər. Ərdoğan xatırladıb ki, öten il, o, Şuşada, Füzulidə olarkən işgal-dən azad edilmiş torpaqlarda aparılan işlərlə yerində tanış olub: “Qarabağın bir ildən sonra gəldiyi nöqtəni görmək, onun günü-gündən inkişafının şahidi olmaq, sözün düzü, məni hədsiz dərəcədə sevindirdi. Bu layihələrdə qurumlarımın və türk şirkətlərinin payının olması biziñ üçün qürurvericidir. Bu münasibətə bütün Azərbaycan xalqını, xüsusen de qardaşım İlham Əliyevi təbrik etmek isteyirəm. İnanıram ki, Azərbaycanın investisiya addimları ilə Qarabağ tezliklə regionun parlayan ulduzuna çevriləcək”. Türkiye lideri diqqətən çatdırıb ki, Zəngilanda açılış mərasimində iştirak etdiyi beynəlxalq hava limanı sadəcə

Azərbaycan üçün deyil, bütün bölgə üçün əhəmiyyətidir.

“Azərbaycan Prezidenti Avropanın qaza tələbatını TANAP-la qarşılıamağa dair müsbət fikirdər”

Ərdoğan deyib ki, Azərbaycan Prezidenti Avropanın qaza tələbatını TANAP-la qarşılıamağa dair müsbət fikirdər: “Avropa hazırda Rusiyadan istediyi anda, istediyi kimi təbii qaz əldə edə bilmir. Avropanın hazırda Türkiyedən göz-ləntisi ölkəsində Avropaya nəqıl ediləcək təbii qaz qovşaqının yara-dılacağı təqdirdə tələblerin qarşılı-nib-qarşılınmaması ilə bağlıdır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev də TANAP vasitəsilə qaz ehtiyacının təmin olunması məsələsin-də müsbət fikirdər. Bütün bunları dəyərləndirib ondan sonra addım atacağı”.

“Azərbaycan Şimali Kiprin TDT-ye üzv olmasını dəstekləyir”

Ərdoğan vurgulayıb ki, Azərbaycan Şimali Kiprin TDT-ye üzv olmasını dəstekləyir: “Azərbaycan Şimali Kipr Türk Respublikasının

Türk Dövlətləri Təşkilatına (TDT) üzv olmasını dəstekləyir”. Ərdoğan qeyd edib ki, o, bu nəticəyə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə görüşündən sonra gelib: “TDT-ye üzv ölkələr həqiqətən bizim üçün bu məsələdə müsbət signal verməli olan ölkələrdir. Yeni Türk Dövlətləri Təşkilatı olaraq keçirdiyimiz ikitə-rəfləi görüşlərdə həmisi “Türkəyə bu mövzuda hansı addımı atırsa, biz də təbii ki, onun yanındayıq” deyir-lər. Əslində qardaşım İlham Əliyevlə keçirdiyimiz görüşdə də mövqə belə idi”. Türkiye lideri, Şimali Kipr Türk Respublikası ilə bağlı Türkiye-nin Birləşmiş Milletlər Təşkilatına təqdim etdiyi bəyanatlar istiqamətində türk dövlətlərinin liderlərinin ortaq bir işin görülməsinə ümidi etdiyini de vurgulayıb.

Türkəyə prezidenti deyib ki, bütün səmimiyyəti Ermənistanın bu tarixi fırsatı dəyərləndirməsini gözləyir: “Uzun illər sonra bölgədə davamlı sülh şansı yara-nıb. Azərbaycan-Ermənistan müza-kirələrindeki irləileyişin Türkiye-Ermənistan arasında normallaşma prosesine müsbət töhfə verəcəyi şübhəsizdir. Qardaş Azərbaycanla əməkdaşlığımızı “tek millət, iki döv-lət” şəhəri ilə hər sahəde daha da

gücləndirməkdə qətiyyətliyik. Səfərimin sadəcə ikitərəflə əlaqələr baxımından yox, bütün bölgəmiz üçün xeyirlərə vəsihə olmasına arzulayıram”.

“Naxçıvan və Azərbaycanın qərb bölgələri arasında yolun açılması mühüm addımdır”

Türkəyə rəhbəri bildirib ki, Naxçıvan və Azərbaycanın qərb bölgələri arasında yolun açılması mühüm addımdır: “Azərbaycana səfərim zamanı ikitərəflə əlaqələri, eyni zamanda, regional və beynəlxalq prosesləri Prezident İlham Əliyevlə müzakirə etdi. Cənubi Qaf-qaza yönəlik ortaq baxışımızın sülh, sabitlik və inkişaf təməlində inşa edildiyini bir daha təsdiqlədik. Sərhədlərin müəyyənləşdirilməsi, Naxçıvan və Azərbaycanın qərb bölgələri arasında əlaqə yolunun açılması və sülh müqaviləsinin imzalanması bölgənin normallaşması üçün mühüm addımları təşkil edəcək”.

“Taxil sazişinin uzadılmasında heç bir maneə yoxdur”

Ərdoğan bəyan edib ki, taxil sazişinin uzadılmasında heç bir maneə yoxdur: “Taxil daşınması sazişi” çərçivəsində 363 gəmi, 8 milyon ton taxil və digər ərzaq mehsulları dünya bazarlarına çıxarırlıb”. O qeyd edib ki, Ukrayna limanlarından yola düşən yüklerin 62 faizi Avropaya, 19,5 faizi Asiyaya, 13 faizi Afrikaya, 5,3 faizi isə Yaxın Şərqi ölkələrinə çatıb. Ərdoğanın sözlərinə görə, digər tərəfdən, ən az inkişaf etmiş ölkələrə 454 min 626 ton buğda göndərilib və bu, ümumi həcmi cəmi 5,7 faizini təşkil edir. Türkiye Prezidenti Taxil sazişinin uzadılmasında heç bir maneənin olmadığını vurgulayıb: “Mən bunu dünən axşam Zelenski ilə telefon danışığında və cənab Putinlə de müzakirədə bir daha anladım. Amma bu arada hər hansı tıxanma varsa, onu aradan qaldırmamaq üçün bizim üçün heç bir maneə yoxdur”.

İsmayıllı

Kəlbəcərdə təminat daşıyan texnikamız atəşə tutulub

“Ermənistan sülh sazişini sabotaj edə biləcək bir vəziyyətə gəlib”

Azərbaycan ordusunun təminat daşıyan texnikası erməni silahlı birləşmələri tərəfindən atəşə tutulub.

Bu barədə Müdafiə Nazirliyi məlumat yayıb. Kəlbəcər rayonunun Zəylik yaşayış məntəqəsi istiqamətində bölmələrimizə təminat daşıyan 1 ədəd “KAMAZ” markalı avtomobil də Ermənistan hərbi bölmələri tərəfindən atəşə məruz qalıb. Texnikaya zərər deyse də şəxsi heyət arasında xəsarət alan olmayıb.

Hərbi ekspert Elxan Şixəliyev hadisəni “Şərq”ə şərh edərək bildirib ki, bölmələrimizə təminat daşıyan avtomobilin atəşə məruz qalması təsadüfi deyil: “Həmin ərazidə infrastruktur elə qurulub ki, bölmələrimizin döyüş mövqelərinə və istifadə olunan nəqliyyat vasitələrinin çoxunu Ermənistan silahlı qüvvələri müşahidə və atəş altına ala bilər.

Bəzi marşrutlar Ermənistan tərəfinin onlarda hərəket edə biləcək hərbi texnikamızı və mövqelərimizi atəşə tutma bil-məsinə şərait yaradır. Dolayısıyla on

xətt bölmələrimiz, birləşmə komandalarımız bunları nəzəre almalıdır.

Bilməlidirlər ki, tərəflər arasında sülh sazişi olma-dıqca ermənilər hər an be-llə texribatlar törədə, eyni zamanda, atəşkəsi poza bilərlər. Onlar xüsusən də həmin ərazidə olan Azərbaycan Silahlı Qüvvələrini böyük çapda əməliyyata qarşılıq verməyə məcbur edəcəklər. Neticə etibarilə yeni dislokasiya rayonları-

mız yaranacaq. Bu, Ermənistan tərəfin-dən hesablanmış böyük oyunun hissəlidir.

E.Sixəliyevin fikrinə, Avropa İttifaqının heyətlərinin bu ərazidə olma-sı, Fransa prezidentinin məlum müsa-hibəsi və SEPAH-in Ermənistanın cə-nub sərhədlərində üç günlük təlimlər keçirilməsi fonunda rəsmi İrəvan aq-ressiv, sülh sazişini sabotaj edə bilə-cək bir vəziyyətə gəlib: “Avropa İttifaqının sərhəd məsələlərində yardımçı olacaq koordinasiya zirehli heyətlərinin temas vəziyyətində olan məntəqələrdə fealiyyətini icra etməsi də Ermənistanı bir az da cəsarətləndirəcək.

O, atəşkəsin pozulması hallarını da-ha da artıracaq. Hər bir halda sülh sazişinə gedilən bir yolda Ermənistan tərəfindən belə addımların atılması onun öz vəzifələrinin arxasından qaçması ilə nəticələnəcək”.

Günəş Mərd

Dünen Azərbaycan Mətbuat Şurasının teşəbbüsü ilə sosial mediada (Instagram və telegram) aktiv kanal rəhbərləri və səhifə idarəcili-ri ile görüş keçirilib.

Şuradan “Şərq”ə bildirilib ki, iyirmiye yaxın sosial media feali olan jurnalistin dəvət edildiyi görüşü giriş sözü ilə Metbuat Şurasının sədri Rəşad Məcid açaraq iştirakçıları rəhbərlik etdiyi qurumun mis-siyası barədə məlumatlandı-

Mətbuat Şurasında görüş keçirilib

Sosial media fealları Şurada sosial şəbəkələrlə bağlı komissiyanın formalaşdırılmasını təklif ediblər

rəb. O bildirib ki, bütün dünyada olduğu kimi, Azərbaycan-da da informasiya məkanı ge-nişlənməkdədir. Bir zamanlar internet üzərində yayılmış küləvi informasiya vasi-tələri ənənəvi medianı sıxışdırırsa, artıq sosial media-dakı aktiv kanallar və səhifə-lər cəmiyyətdə populyardır. Onlar ictimai reyə təsirləri getdikcə artmaqdadır. Azərbaycan Mətbuat Şurası bu tə-sirin ictimai faydalarnı gör-mək isteyir.

MŞ sədri çıxışında onu da bildirib ki, görüş həm Azərbaycan Mətbuat Şurasını na-rahat edən məqamlara aydın-lıq getirmək, həm də sosial media feallarının üzləşdikləri çətinliklərlə tanış olmaq məq-sədi daşıyır. R.Məcid həmçi-nin Mətbuat Şurasının sosial

şəbəkə istifadəçilərinə və və-təndaş mediası feallarına mü-raciətinin də olduğunu vurğu-layıb.

MŞ idarə Heyətinin üzvü, qurumun Etika Komissiyasının sədri, professor Qulu Mə-hərrəmli çıxışında sözügedən müraciət barədə etrafı məlu-mat verib. Q.Məhərrəmli MŞ-nin informasiya məkanındaki problemlərin media müstəvi-sində həllinin tərəfdarı oldu-ğunu vurğulayaraq bildirib ki, söz və ifadə azadlığının dəyər kimi qorumaq vacibdir. Buna görə də etik prinsiplər öne çəkiləlidir.

MŞ idarə Heyətinin üzvü Müşfiq Ələsgərli çıxışında in-formasiya məkanında ictimai maraq və mənafələrin qorunmasının peşə etikasına ria-yətdən asılı olduğunu əsas-

landırıb və bildirib ki, bu, həm də cəmiyyətin gözləntisidir.

Sosial mediada feal kanal rəhbərləri və səhifə idarəcili-ri - Elçin Lənberanski, Tofiq Şahmuradov, Zəhra Rüstəmova, Araz Əhmədov, Kamran Muradov, Pərviz Hüseyin, Nazim Qasızməzə çıxışlarında isti-nad, sosial mediada elmi kontent məsələləri üzərində dayanıblar. Onlar həmçinin Şurada sosial şəbəkələrlə bağlı komissiyanın formalaşdırılmasını təklif ediblər.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran bir sıra məsələlər barədə etrafı fikir mübadiləsi aparılib, Şuradan sosial şəbəkə istifadəçilərinin və vətəndaş mediası feallarına müräciəti məqbul qiymətləndirilib.

Qardaşlar qərarlıdır

Zəngəzur dəhlizi nəyin bahasına olursu-olsun açılacaq

Bu, Bakı-Ankara gündəliyində prioritət təşkil edən mövzudur

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Zəngilana səfəri Azerbaycan-Türkiyə strateji müttəfiqliliyinin simvolik əhəmiyyətini özündə ehtiva edirdi. Eyni zamanda hərbi-siyasi birlik modelinin bərkidilməsinə xidmət edən yeni planların hazırlanmasının göstəricisidir. Ötən il işgaldən azad edilmiş ərazilərin Qarabağ iqtisadi rayonuna düşən coğrafiyasında, Füzulidə aeroport istifadəyə verilmişdi.

Hava limanları hərbi-siyasi infrastrukturun tərkib hissəsi olduğundan, Ərdoğanın həm Füzuli, həm də Zəngilan aeroportlarının açılışına qatılması regional səmada təhlükəsizliyin qorunmasına Ankaranın rolunun artlığından əlaməti kimi şərh edilə bilər. Aeroportların ölkələr üçün strateji əhəmiyyəti ondan ibarətdir ki, hava hücumundan müdafiə strategiyasını beynəlxalq mərkəzləşmiş idarəetmə sistemi çərçivəsinin içərisinə daxil edir. Məntiq müdafiə sistemlərinin tek-millişdirilməsini labüb edir. Azerbaycanın Avropa və Asiya arasındaki beynəlxalq ticarət, nəqliyyat-kommunikasiya xətləri qoşlaşındıraq geosiyasi mövqeyi global gərginlik sebəbindən regionda sabitliyin pozulmasına, milli təhlükəsizlik üçün təhdidlərin yaranmasına gətirib çıxara bilər. Ona görə də Azerbaycan və Türkiye artan təzyiqlərin önüne keçmək vəzifələrini birləşdə inkişaf etdirir. Anka-ra Bakının strateji zəmanətçisi kimi öne çıxır.

Siyasi şərhçi Aqşin Kərimov

"Şərq"ə deyib ki, bu platforma Azerbaycanla Türkiyənin əməkdaşlığının regional çərçivələrdən çıxaraq beynəlxalq səviyyəye qalxması prosesini sürtləndirir. Analitikə görə, Türkiyə beynəlxalq və regional səviyyədəki maraqlarını təhsil, elm, iqtisadiyyat, ticarət və təmin edir. Bu, Ankaranın hərbi mövcudluq dairəsinin böyüməsi üçün münbit şəraiti yetişdirir: "Ona görə də, Türkiyə şirkətlərinin Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdakı investisiya portfölli Ankaranın Azərbaycana verdiyi təhlükəsizlik töhfələri üçün əlavə stimülər kimi qiymətləndirilməlidir. Ərdoğanın səfərini son günləri İrəndan Azərbaycana qarşı ucalan hədələr fonunda da şəhər etmek yerinə düşər. Düşünmək üçün kifayət qədər əsaslar var ki, Azərbaycan və Türkiye liderləri bağlı qapılar arxasında Tehranın qızışdırıcı ritorikasını da müzakirə predmetinə çeviriblər. Dövlət başçısı İlham Əliyevin Ərdoğanla mətbuatı birləşdə bəyanat zamanı soyuqqanlı tərzde dediyi bu cümlə həmin istiqamət üzrə danışığın kodunu açan formul hesab olunmalıdır: "Türkiyə-Azerbaycan birliyi bölgədə çox önemli bir amildir. Bu, sülh, sabitlik amilidir. Ancaq eyni zamanda, əger kimsə yenə de bizə qarşı ədaletsiz hərəkət etmək istəsə, əlbəttə ki, bu amili ciddi nəzərə almalıdır". Bu bəyanat təkcə İran qarşı deyil, həm də Rusiya-Ukrayna müharibəsinin coşdurduğu global emosiyaları Cənubi Qafqaza da daşımış istəyənlərə mesajdır və eks qütbərdə

olan güclər hərəsi öz payını götürməlidir. Təhdidlərin üfüqlərdə bərəq vurdugu zamanlarda Zəngəzur dəhlizinin açılması qarışındaki manələrin də aradan qaldırılması Bakı-Ankara gündəliyində prioritet təşkil edən mövzudur. Gələcək üçün Türkiyə tərefindən de işaretlər verilir ki, Zəngəzur dəhlizi nəyin bahasına olursa-olsun açılacaq və buna qarşı çıxan Ermənistan, koridorun iqtisadi deyil, strateji əsaslarından narahat olan İran ortaya çıxacaq nəticələrə görə məsuliyyəti özlərinə daşıyaçaqlar".

A. Kərimov vurgulayıb ki, Ərdoğan hələlik bunu yumşaq tonda dile getirib və deyib ki, Naxçıvanı Azərbaycanın qərəb rayonları ilə birləşdirəcək Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı bəzi dairələrdəki qorxu və narahatlıq reallıqdan uzaqdır. Yeni Qarabağla bağlı atılan bu addımlardan sonra belə bir qorxuya ehtiyac yoxdur: "Dəhlizin açılmasını stimulasiyaladıracaq digər bir əlavə da hazırlanmaqdadır. Ölkə başçısı İlham Əliyevlə Ərdoğan Qumlaq dəmir yolu stansiyasının təməlini qoyarkən onlara bir layihə haqqında verilən məlumat həmin arqumenti gücləndirir. Əlet-Ağbənd-Naxçıvan-Qars dəmir yolu layihəsi masadadır ki, bu da Zəngəzur dəhlizinin tərkib hissəsi kimi şöhrət qazanan marşrut olmaq gúcuna sahiblənə bilər. Regionadakı dəmir yolu layihələrində, limanlarda Çin investisiyalarının çoxluğu işe regional panorama üçün Pekinin Cənubi Qafqaz üzrə maraqlarını artıracaq. Şübhə etməmək lazımdır ki, Pekin həmin dəmir yolu layihəsini də özünün artan iqtisadi ekspansiya siyasetinin çərçivəsine daxil edəcək. Azerbaycanla Türkiyə strateji müttəfiqlik əlaqələrini hərbi birləşməni rəsmiləşdirmək səviyyəsine qaldıracaq. Ermənistanın Zəngəzur dəhlizinə qarşı direnişi onun növbəti itkilərə məruz qalması ile neticələnəcək. Mümkündür ki, Əliyevlə Ərdoğan danışqlarında həmin nəticəni ərsəyə getirəcək hərbi güc tətbiqi barədə dəqiqləşdirmələr aparıblar. Rusiya bu nəticələrə əsaslı qarşı çıxan addımlar atmayıcaq, çünki regiondakı Türkiye mərkəzli layihələr Moskva üçün problem yaratmayacaq. İran isə Türkiyənin dəstəyi ilə Azerbaycanın sərhəddəki hərbi manevrlərinin Ermənistan üçün yaradacağı itkilərlə razılaşmaq məcburiyyətdində qalacaq".

İsmayıllı Qocayev

Ərdoğan Putin və Zelenski ilə danışacaq

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Rusiya və Ukrayna liderləri, Vladimir Putin və Vladimir Zelenski ilə yaxın günlərdə telefon danışıqları olacaq.

Bu barədə Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Azərbaycan sefərində geri dönerkən yerli jurnalistlərə müsahibəsində deyib.

O qeyd edib ki, danışq zamanı iki liderin Türkiyənin vasitəciliyi ilə görüşünün təşkil olunmasının mümkün olub-olmaması müzakire olunacaq. (apa)

Ərdoğanın sözlərinə görə, Rusiya lideri Vladimir Putin əvvəlki zamanla müqayisədə xeyli yumşaq mövqə nümayiş etdirir və danışqlara açıqdır. Türkiyə Prezidenti ukraynalı həmkari Zelenskinin də məsələ ilə bağlı yanaşmasında bir problemin olmadığını vurgulayıb.

Boris Conson, yoxsa Rişi Sunak...

Liz Trassı kimin əvəzləyəcəyi müzakirə olunur

Böyük Britaniyada baş nazir postundan istefə vərən Liz Trassı kimin əvəzləyəcəyi müzakirə olunur.

Azərtac xəber verir ki, keçmiş Baş nazir Boris Consonun, eks maliyyə naziri Rişi Sunakın ön plana çıxacağına dair ilkin mətlər var.

Yayın əvvəlində səs-küyle istefə verən Boris Consonun tərəfdarları onu geri qayıtmağa məcbur edirlər. Consondan başqa, keçən ay liderlik yarışında Trassa məğlub olan Rişi Sunak, Penni Mordauntanın başqa Ben Uolles, Maykl Qove, Tom Tugendhat, Ceyms Keverli, Kemi Badenok və keçmiş daxili işlər naziri Suella Bravermanın liderlik yarışında iştirak edə bileyəcəyi düşünlür.

Karib adalarında tatıldə olan Conson hələ ki, bu mövzuda açıklama verməyib.

Qeyd edək ki, 45 gün baş nazir vəzifəsini icra edən Liz Trass istefasını tələb edən millət vəkillərinin sayının artması səbəbindən vəzifəsindən istefə vermişdi.

Fransanı on illərdir yaxşı tanıyıraq

Azərbaycanın könlünü almaq boş cəhdlərdir

yən analistik Elçin Xalidbəyli "Şərq"ə bildirib ki, onlar Praqa görüşünün nəticələrini özləri üçün faktiki məglubiyət hesab edə bilərlər: "Belə iddia olunur ki, görüşün təşkilini Fransa təklif edib. Geridə qalan bütün proses-

"Rəsmi Parisin prosesə qayıtmamasına Bakı imkan verməz"

lərdə isə yalnız neqativ rol oynayıb. Məlumatlar var ki, Fransa Prezidenti Emmanuel Makron ermənilərin bütün tələblərini ümumişləşdirərək, Praqa görüşündə Azərbaycana qarşı irəli sürməyə çali-

şib.

Amma o, çox böyük müqavimətlə üzləşib. Ermənistən Paris üzərindən irəli sürdüyü bütün təkliflər isə Prezident İlham Əliyev tərefindən bloklanıb. Nəticədə Ermənistən və Fransanın məmənun olmadığı bir variantda Praqa bəyannaməsi ortaya çıxdı.

Onlar artıq bu görüşün nəticələrini məglubiyət he-sab edirlər. Son hadisələr rəsmi Parisin sülh prosesindəki mənfi, yaxud müsbət rol oynadığını açıq şəkildə göstərmiş oldular. Yəni vəsi-təçilik etmək istəyən bir ölkənin prezidenti açıq-aşkar biz Ermənis-

tanın yanındayıq deyir. Bununla da o, neytrallığı pozmuş oldu.

Bundan sonra isə İlham Əliyev bildirdi ki, Fransa artıq Ermənistən və Azərbaycan arasındakı sülh prosesində iştirak etməyəcək. İndi isə onlar vəziyyəti düzəltmək üçün səfirələr səviyyəsində müxtəlif açıqlamalar verərək bizim könlümüzü almağa çalışırlar. Lakin bunlar boş cəhdlərdir.

Azərbaycan xalqı və cəmiyyəti Fransanın mövqeyini on illərdə ki, bilir. Parisin yenidən prosesə qayıtmamasına rəsmi Bakı imkan vermez. Sülh prosesində iştirakı isə Makronun günahı ucbatından bloklandı".

Nihat Müzəffər

Xankəndi məsələsində həllədici məqam yetişib

“Bakı təbii ki, Araik və dəstəsi ilə temas qurmayaçaq, lakin bu kartı sıradan çıxarmaq istiqamətində də addım atılmalıdır”

Qarabağdakı qondarma rejiminin rəhbəri Araik Arutyunyan İrəvanda Baş nazir Nikol Paşinyanla görüşdən sonra bəzi açıqlamalar verib. O, “Bakı ilə danışqlara hazır olduğunu” bildirib. Arutyunyan “Qarabağın gələcəyini Rusiyadan istirakı olmadan təsəvvür etmədiyi” söyləyib. Ermənistanın “Qarabağın təhlükəsizliyinin təminatçısı” olmadığına işaret edib.

Siyasi şərhçi Asif Nərimanlı “Şərq”ə deyib ki, Bakı-İrəvan danışqlarının gündəliyi fonunda Araikin sözlerindən bəlli olur ki, Paşinyan ona “Ermənistanın əlinə heç nə gəlmədiyi” deyib. Ekspert vurğulayıb ki, İrəvan Qarabağ məsələsindən imtina edir: “Mümkündür ki, Paşinyan Araikə onları yalnız rusların “xilas etmək” imkanının olduğunu izah edib.

Yaxud İrəvandan imtina cavabını alan separatçı-terrorçu rejim Moskvadan başqa gedəcəkləri qapı qalmadığını anlayır. Hər iki halda problem rusların masasına ötürülür. Proseslərin inkişafına baxdıqda da Ermənistanın planının bu olduğu aydın görünürdü. Məqsəd problemin Bakı-Moskva xəttində transformasiyasını başa çatdırmaq, nəticənin nece olmasından məsuliyyəti rusların üzərinə qoymaqdır. Paşinyanla görüşdən sonra Araikin başının dəstəsi ilə Moskvaya səfər planlaşdırıldıqna dair melumatlar da bu kontekstde diqqət çekir. Separatçılar suallarına cavab tapmaq və rusların təminatını almaq isteyir. Praktiki baxımdan ne qədər çətin görünse də, ruslardan “müstəqilliklərini” tanımağı, yaxud Rusiyaya birləşməyə imkan yaratmalarını da istəyə bi-

lərlər”.

A.Nərimanlı qeyd edib ki, bu oyunun İrəvan mətbəxində hazırlanığı da aydın görünür: “Ermənistan separatçıları Rusiyanın qucağına atmaqla yanışı, qondarma “Bakı-Xankəndi” formatını da ön plana çıxarı. Bununla rəsmi Bakının beynəlxalq birləşmiş qarşısında açıqladığı “Qarabağdakı yaşayış ermənilərlə qeyri-formal danışqların aparılması” içinde separatçı-terrorçuları “tərəfə” çevirməye çalışırlar. “Bakı ilə danışqlara hazır olduğunu” bildirən Araikin bunu qondarma “müstəqillikləri ve öz müqəddərətini təyin etme hüquqlarını” şübhə altına qoymadan etmək istədiklərini deməsi də buna hesablanıb. Azərbaycan “qeyri-formal temaslara” hazır olduğunu deyir. Ermənistan isə beynəlxalq birləşməni “temaslarda” separatçıların iştirakını qəbul etməsinə çalışır. Araikin açıqlaması fonda “Qarabağdakı ermənilər Bakı ilə danışqlara hazır”, Azərbaycan onlara temas qurmalarıdır” fikrini inkişaf etdirməyi planlaşdırırlar. Bakı bunu qəbul etməsə, “Azərbaycan ermənilərin hüquqlarını və təhlükəsizliyini təmin etmir” iddiası üzərində hərəkət edəcəklər. Proseslər deməyə əsas verir ki, Xankəndi məsələsində həllədici məqam yetişib. Bakı təbii ki, Araik və dəstəsi ilə temas qurmayaçaq, lakin bu kartı sıradan çıxarmaq istiqamətində də addım atılmalıdır, xüsusilə ruslarla temaslarının intensivləşməsinə qədər”.

İsmayıllı Qocayev

Yalnız prezidentlərin imzası qalıb

Türkmənistan və Qazaxıstan dəniz sərhədlərini özləri müəyyənləşdirdilər

Qazaxıstan parlamenti Türkmenistanla Xəzər dənizində sərhəd xətlərinin müəyyən edilməsi haqqında sazişi təsdiqləyib.

Qazaxıstanlı senator Nurcan Nursipatov mövzu ilə bağlı açıqlamasında Qazaxıstan və Türkmenistan arasında orta sərhədlerin müəyyənləşdirilməsində yeni mərhələyə keçildiyini bildirib.

O qeyd edib ki, Xəzər dənizinin iqtisadi, sosial və mədəni əhəmiyyətini nəzəre alaraq, sazişin ratifikasiyası iki ölkənin dövlət sərhədi məsələlərinə qarşılıqlı hörmət esasında qurulub, etimad və bərabərlik ruhundan həll ilə neticələnəcək.

Qeyd edək ki, Sərhəd razılığının Qazaxıstan Prezidenti Kasim-Jomart Tokayevin imzasından sonra qüvvəyə minəcək.

Xəzər konvensiyasının 2018-ci ildə qəbul olunduğunu deyən politoloq İlqar Vəlidzadə “Şərq”ə açıqlamasında vurğulayıb ki, Xəzər dənizinin hüdudları bu konvensiyaya əsasən bölünüb: “Burada həm iqtisadi zonaların sərhədləri müəyyən olunub, həm də hər ölkəyə məxsus olan akvatoriya dəqiqləşdirilib. Dənizin hüdudunun bölünməsini Xəzərəni ölkələr özləri müəyyən etməlidirlər. Bu isə orta xətt üzərində aparılmalıdır. Türkmenistan və Qazaxıstan da dəniz sərhədlərini özləri müəyyənləşdirdilər. Bu da onu göstərir ki, Xəzərin şimal hissəsində bölgü artıq tamamlanıb. Cənub hissədə isə hələlik müəyyən problemlər var. Sözügedən problemlər isə yalnız ikitərəflı qaydada həll oluna bilər. Diger ölkələrin buna qarışması zəruri deyil”.

Nihat Müzəffər

İtalya prezidenti Corca Meloni hökuməti qurmayı tapşırıb

İtalya prezidenti Sergio Mattarella sağçı “İtalya qardaşları” partiyasının lideri Corca Meloni hökuməti qurmağı tapşırıb.

Trend-in məlumatına görə, bu barədə ölkə prezidenti administrasiyasının baş katibi Ugo Dzampetti deyib.

Onun sözlərinə görə, C.Meloni nazir vəzifələrinə namizədlərin siyahısını dərhal prezidentə təhvil verib.

Yeni nazirlərin andicmə mərasimi oktyabrın 21-i şənbə günü səhərə planlaşdırılıb.

C.Meloni siyahısına baş nazırın iki müavini daxildir: bunlar “Liqa” partiyasının rəhbəri Matteo Salvini (İnfrastruktur naziri) və “İtəli, İtalya” partiyasının tanınmış nümayəndəsi Antonio Tayani (xariçi işlər naziri) olacaq.

“Azərbaycan tərəfində olan erməni qüvvələri geri çəkilməlidir”

Toivo Klaar: “Ümid edirik ki, sərhəd komissiyalarının Brüsseldə keçiriləcək növbəti iclası müəyyən konkret nəticələr əldə etməyə kömək edəcək”

Biz Ermənistanla Azərbaycanın Avropa İttifaqının (AI) müsahidəciliyi ilə əməkdaşlıq edib vəziyyətin sabitləşməsinə töhfə verəcəklərini və bununla da sülh danışqları üçün əlverişli mühit yaradılmışın, eyni zamanda, sərhəd komissiyalarının məqsədönlü işinə imkan yaradacaqlarını gözləyirik.

APA xəber verir ki, bunu AI-nin Cənubi Qafqaz və Gürçüstan böhrəni üzrə xüsusi nümayəndəsi Toivo Klaar “news.am”a müsahibəsində deyib.

O bildirib ki, AI-nin mülki missiyasının regionda təhlükəsizlik və son vəziyyətə bağlı hesabat vermək mandati var: “Gözləntimiz budur ki, AI müsahidəciliyinin mövcudluğu hər hansı mümkün gərginliyin qarşısını almağa kömək edəcək”.

Klaar qeyd edib ki, Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədinin Azərbaycan hissəsində fiziki iştirak olmadan bele, Azərbaycan tərəfi AI-nin Monitoring Missiyası ilə müvafiq kanallar vasitəsilə əməkdaşlıq edəcəyini bildirib.

Xüsusi nümayəndə vurğulayıb ki, Ermənistan XİN başçısı 22 sentyabrda Al-nin Ali Nümayəndəsinə ünvanlaşdırılmış mektubda missiyanın Ermənistan ərazisində yerləşdirilməsini xahiş edib.

Praga görüşünə toxunan Klaarın sözlərinə görə, burada əldə olunan vacib nəticələrdən digəri isə hər ölkənin bir-birinin ərazi bütövlüyü-

nü beynəlxalq sənədlər əsasında tanımışdır.

Klarr diqqətə çatdırıb ki, sərhəd demarkasiya edilməsə də, mövcudur: “Həmçinin ikitərəflı sərhədin Azərbaycan tərəfində olan erməni qüvvələri də geri çəkilməlidir. Gərginliyin bu yolla azaldılması, şübhəsiz ki, delimitasiya komissiyalarının işinə müsbət töhfə verəcək. Fikrimcə, hər iki məqam vacibdir: mövcud sərhədə hörmət və delimitasiya danışqlarında tam iştirak. Ümid edirik ki, sərhəd komissiyalarının Brüsseldə keçiriləcək növbəti iclası müəyyən konkret nəticələr əldə etməyə kömək edəcək”.

İl rəsmisi Qaraçaydan erməni əhalisinin gələcəyi barədə suali da cavablandırıb. Xüsusi nümayəndə Azərbaycanda və Ermənistandakı tərəfdarlarla bu mövzuda mütəmadi olaraq fikir mübadiləsinin aparıldığı eləvə edib.

Toivo Klaar diqqətə çatdırıb ki, AI Qarabağın erməni əhalisinin hüquqlarına və təhlükəsizliyinə təminatlaşdırılacağından əlavə edib: “Mən hər şəyden əvvəl hesab edirəm ki, Bakının hərəkətli strategiya işleyib hazırlanması və Qarabağdakı erməni əhalisi ilə konstruktiv və şəffaf dialoq prosesinde iştirak etməsi vacibdir. Qarabağ ermənilərinin hüquqlarını və təhlükəsizliyini təmin edəcək həll variantı buradakı əhalinin, Ermənistanın, Azərbaycanın, beynəlxalq ictimaiyyətin də marağındadır”.

İl rəsmisi Azərbaycan və Ermənistanın bu ilin sonunadək sülh

müqaviləsi imzalanması ilə bağlı fikirlər də münasibet bildirib. Toivo Klaar deyib ki, bu məqsədə çatmaq tərəflərdən asılı olacaq: “Aydın olan odur ki, AI bu prosesi dəstəkləyir və əminik ki, razılışa hərəkətfli həll üçün həllədici element olacaq”.

Sosial şəbəkələrdə yayılan görsünlərlə bağlı suali cavablandırıb: Xüsusi nümayəndə vurğulayıb ki, keçmiş cinayətlər heç bir halda zoraklığın təkrarlanmasına haqq qazandırıb: “Buna birdəfəlik son qoyulmalı və bu cinayətləri töredənələr ədalət qarşısında cavab verməlidirlər. Həmçinin, kimin töredənələndən asılı olmayaq, əvvələr töredilmiş cinayətlərin etirafı və araşdırılması lazımdır. Azərbaycan tərəfi zoraklıqla bağlı son xəbərləri araşdırmaq üçün ilkin addımlar atıb və biz bu prosesləri yaxından izləyəcəyik. Eyni zamanda, hər iki tərəfə keçmiş və son zoraklıqlara ədalətli münasibətin təmin edilməsi, bu cür tesvirolunmaz hərəkətlərin təkrarlanması üçün əllerindən gələni etmeye dair çağırışımızı təkrar etmək istərdim. Düşmənlik və nifret səhifəsi geləcək nəsilər üçün birdəfəlik qapanmalıdır”.

Gün / 5

Deputat İrana “od püskürdü”

“Yer qəhətdir ki, gəlib Araz sahilində təlimlər keçirirsiniz”

Dünən Milli Məclisin payız sessiyası çərçivəsində növbəti plenar iclası keçirilib. İclasın gündəliyində 50 məsələ olub. Gündəlikdən əvvəl cari məsələlərlə bağlı çıxışlar olub. Parlament sedri Sahibə Qafarova deyib ki, Türkiye Qarabağın bərpası prosesində də Azərbaycanın yanındadır:

“Prezident İlham Əliyev və Türkiye Prezidenti Recep Tayyip Erdoğanın Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanını açmalarını bütün xalqları müzəffər qurur hissi ilə izledik. Türkiye bu gün de Azərbaycanın yanındadır. 44 günlük savaşda necə siyasi, mənəvi dəstek göstəmişdə, bərpa prosesində də Azərbaycanın yanındadır. Xalqlarımızın dostluğu və qardaşlığı bizim güc mənbəyimizdir. Zəngilanda verilən mesajlardan biri də o idi ki, biz öz torpaqlarımıza qayıtmışq. Zəngilanda həyata keçirilən quruculuq işləri də məhz bu məqsədə yönəlmüşdi. Bu gün azad edilən ərazilərdə geniş vüset alan bərpa işləri Böyük Qayıdışın daha da yaxın ayaq səsleridir. Məcburi köçkünlərimizin yurd həsrətinə son qoyulacağı tarix elə də uzaqda deyil”.

“Erdoğan Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı Türkiyənin iradəsini bir daha bayan etdi”

Deputat Fəzail Ağamalı deyib ki, Türkiye Prezidenti Recep Tayyib Erdoğanın ölkə başçısı İlham Əliyevlə Zəngilanda hava limanının açılışında iştirakı əhəmiyyətli hadisə idi. F. Ağamalı bildirib ki, tədbir zamanı Türkiye dövlət başçısı olduqca ciddi mahiyyət kəsb edən açıqlamalar verdi. ATƏT-in, AŞ-nin mahiyyəti üzərində dayandı və 30 ilde viran qalan torpaq onları galmemesini qındı. Xüsusi olaraq Azərbaycanla bir yerde olduğunu vurguladı: “Bu onu göstərdi ki, Türkiye Prezidenti Erdoğan ve Türkiye xalqı har zaman Azərbaycanla birlikdədir. Onun Zəngəzurla bağlı mesajları da eslinde bu layihənin əleyhine olanların qarşısında Türkiye dövlətinin iradəsinin də olduğunu bir daha bəyan etdi. Bu səfər bir daha göstərdi ki, qardaş Türkiye xalqı Azərbaycanla birlikdə olacaq. Hər iki dövlətin birgə fəaliyyəti regional, türk dünyasına özünün son dərəcə əhəmiyyətli töhfələrini verəcək. Bu, bir daha onu göstərdi ki, 44 günlük müharibədə olduğu kimi Türkiye bundan sonra da Azərbaycanın yanında olacaq. Bundan başqa, Erdoğanın bu tədbirdə iştirakı-

nın görüntüsü həm Fransa, həm də İran üçün soyuq duş effekti yaratdı”.

“Get təlimləri Kiş adasında keçirir”

Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin sedri Siyavuş Novruzov bildirib ki, bizi əhatə edən bəzi ölkələr Azərbaycanda baş verən müsbət dəyişikliklərə başqa faktorlar axtarırlar: “İrana yer qəhətdir ki, gəlib 5 metrlik Araz sahilində təlimlər keçirir. O boyda ərazisi var. Get Kiş adasında keçir, Hind okeanının sahillerində keçir! Arazın kənarında belə təlimlərin keçirilməsinə ne ehtiyac var?! Orada nümayiş olunan texnikaya, keçidlə-

“Araz çayını velosipedlə də keçmək olar. Orada körpü salıb tank keçirməyin nümayiş etdirilməsinin heç bir mənası yoxdur”

rə, Araz çayı üzərində kölpülərə nə ehtiyac var?! Araz çayını velosipedlə də keçmək olar. Orada körpü salıb tank keçirməyin nümayiş etdirilməsinin heç bir mənası yoxdur. Bu artistliyin heç bir yeri yoxdur! Bununla da heç kime hədə-qorxu gəlmək mümkün deyil. Adlarını İslam ordusu, Mehdi ordusu qoyub-larsa, Azərbaycan torpaqlarında işgal zamanı qəbirlər, məscidlər təhqir olunanda bu İslam ordusu niyə hərəkət keçmirdi? Öger Mehdinin adından istifadə edirə, o zaman Mehdi gələrsə, gərək birinci İran-dan başlasın. Biz həm islamə sadıq, həm dünənən ən yaxşı dini formasi Azərbaycandadır və biz bu yola davam edirik”.

“Türk dövlətləri Qurban və Ramazan bayramlarını eyni gündə keçirsin”

S. Novruzov əlavə edib ki, Azərbaycan tolerant ölkədir. Ölkəmizdə qeydiyyatdan keçən bütün dinlərin qurumları azad şəkil-də fəaliyyət göstəre bilir: “Azərbaycanda dinlərarası, mədəniyyət-lərarası çoxlu sayda konfranslar keçirilir. Həmçinin Azərbaycandan kənarda da Heyder Əliyev Fondu tərəfindən bu konfranslar keçirilir. Bir neçə gündür Azərbaycan türk ölkələrinin din xadimlərinin konfransı keçirilir. Özbekistan din xadimi tərefindən verilən təklif çox mü-

tərəqqidir. Xüsusi dini günlərin türk ölkələrində eyni günə salınması təklifini mən də dəstəkləyirəm. Qurban bayramı, Ramazan bayramı və s. kimi xüsusi dini günlər türk ölkələrin hamisində eyni gündə keçirilsə, yaxşı olar. Türk xalqları bütün sahələrdə olduğu kimi dini sahədə də bu addımları həyata keçirməlidir”.

“Tıxac probleminin həlli üçün dənizdən istifadə etmək lazımdır”

Deputat Elşən Musayev tıxaclarla bağlı problemi gündəmə gətirib. Deyib ki, tıxaclarla bağlı problemi həll etmək üçün dənizdən istifadə etmək lazımdır: “Qarada Türkiyədə bu təcrübədən artıq istifadə olunub. Sadəcə, dəniz üzərində bir neçə dayanaq qurulmalıdır. Bu olsa, Bakı ilə Sumqayıt arasında, o cümlədən Gürünəlidən gələr-kən tıxaclar aradan qaldırılar. Eyni zamanda velosiped yollarının çəkilməsi ilə bağlı iş gücləndirilməlidir”.

“Vətəndaşlar yaşadığı ünvan üzərə elektron qeydiyyata düşsün”

Deputat Aydin Hüseynov deyib ki, vətəndaşların çoxu yaşadığı ünvan üzərə qeydiyyatda deyil. Onun sözlərinə görə, bu da insanların səhiyyə və digər xidmetlərdən istifadəsi üçün çətinlik yaradır: “Buna görə də mən təklif edirəm ki, vətəndaşların qeydiyyatda düşmə prosesi sadələşdirilsin. Elektron şəkildə vətəndaşların yaşadığı yer üzrə qeydiyyata salınması təmin edilsin. Bu, bu gün çox aktual problemdir və həll edilməlidir”.

“İnsanların böyük əksəriyyəti yollarda qalır”

Parlementdə ictimai nəqliyyatdan istifadəni stimullaşdırmaq üçün güzəştli kartların tətbiqi təklif olunub. Deputat Emin Hacıyev deyib ki, günün istənilən vaxtında Bakı-Sumqayıt yolunda tıxac müşahidə olunur: “İnsanların böyük əksəriyyəti yollarda qalır. Problemi təhlil etsək görək ki, məsələ yalnız yol infrastrukturunun mövcud nəqliyyat yükünü götürə bilməməsindən qaynaqlanır”. O bildirib ki, bu problemi aradan qaldırmak üçün bir sıra tədbirlər görmək lazımdır: “Abşeronda sərnişin-daşımaya vahid principle yanaşmaq lazımdır. Sumqayıt-Bakı arasında ictimai nəqliyyatın avtovağzalar arasında işləməsi ləğv olun-

malıdır. Vətəndaşların avtovağzala gəlməsi əlavə vaxt və vəsait itkisidir. İctimai nəqliyyatın mövcud vəziyyəti şəxsi nəqliyyat vasitələrindən istifadəni stimullaşdırır. Həsab edirəm ki, Sumqayıtın Bakının müxtəlif ərazilərinə, məsələn, Bakı Dövlət Universitetinə, Bakı Dəmir Yolu Vağzalına və s. ərazilərə avtobuslar təşkil olunsun. Bundan başqa, ictimai nəqliyyatdan istifadəni stimullaşdırmaq üçün güzəştli kartlar tətbiq oluna bilər. Həmçinin Bakı-Sumqayıt qatarlarının vaqonlarının sayının artırılması və intervalların azaldılması həmin yolda sixlığı azaldar. Ölükümüzə ekspress avtobusların tətbiq olunmasını təklif edirəm. Bu, şəxsi nəqliyyatdan isti-

Türkiyədən Yunanistana keçməyə çalışan 5 terrorçu saxlanılıb

Türkiyədən Yunanistana keçməyə çalışan 5 terrorçu saxlanılıb.

“Report” xəber verir ki, bu barədə Türkiye Milli Müdafiə Nazirliyi məlumat yayıb.

Həbs edilən şəxslərin FETÖ terror təşkilatının üzvü olduğu müyyən edilib.

Bütün Bakı tıxacın içərisindədir

DYP: Bunun üçün yollar genişləndirilməlidir

“Elə vaxt olub ki, biz 20 Yanvar dairəsinə bir tağım cəlb edirik ki, tıxaclar aradan qalxın. Nəqliyyat vasitələrini yönəldirməklə tıxacın az faizinin qarşısını alırıq. Çünkü, avtobuslar və taksilər tıxacın yaranmasına əsas səbəbidir”.

APA xəber verir ki, bunu Bakı şəhər Dövlət Yol Polis İdaresinin rəis müavini, polis polkovniki Malik İbrahimov deyib.

Onun sözlərinə görə, piyada keçidlərinə geldikdə isə, Tbilisi prospektində bəzən 10 piyadanın keçməsi üçün 100 maşın gözləyir: “Ekologiya nəzərdən biz buna baxsaq, bəzi yerlərdə 4-5 ağaçın yolun genişləndirilməsi üçün yerdəyişməsi məqbuldur. Fəaliyyətlərimiz üzrə öz çərçivəmizdə işləyirik. Bütün Bakı tıxacın içərisindədir. Hər kəs gözləyir ki, yol polisi tıxaci açın, amma bu təkcə həll deyil. Bunun üçün yollar genişləndirilməlidir”.

XİN başçısı: “Ermənistan Təbrizdə Baş konsulluğu açacaq”

Ermənistan xarici işlər naziri Ararat Mirzoyanın Təbriz şəhərində Baş konsulluq açmaq niyyətində olduqlarını təsdiqliyər.

“Report” “Aysor”a istinadən xəber verir ki, Ararat Mirzoyan bu barədə Qafanda İran Baş konsulluğunun açılış mərasimində bildirib.

O, Şərqi Azərbaycan əyalətinin mərkəzi Təbriz şəhərində Ermənistanın Baş konsulluq açmaq niyyətində olduqlarını deyib.

Qeyd edək ki, oktyabrın 21-də Qafan şəhərində İranın Baş konsulluğunu açılışı olub. Açılış mərasimində iştirak edən İranın xarici işlər naziri Hüseyin Əmir Abdullahan çıxışında bildirib ki, İslam Respublikası Ermənistanın və regionun təhlükəsizliyini öz təhlükəsizliyi hesab edir.

İsmayıllı Qocayev

Batan gəmi

İran hakimiyyəti gücsüzlüğünü nümayiş etdirir

İranın Qafandakı baş konsulluğu-nun açılış mərasimine qatılan Xarici iş-lər naziri Hüseyin Əmir-Abdullahian İrvanda erməni həmkarı Ararat Mirzoyan-la da görüşüb. İran XİN rəhbəri Qafqaz regionunda hər hansı geosiyasi sərhəd dəyişikliyinə qarşı olduqlarını açıq şə-kildə növbəti dəfə dile getirib. Nazir İra-nın Qafandakı baş konsulluğunun yenidən açılmasından məmənən olduğunu söyləyib:

"Bu inkişaf İran və Ermənistən ölkəsi arasında tarixi əlaqələrin dərinleşməsinin başqa bir sebəbidir. Biz Ermənistən tehlükəsizliyini İran İslam Respublikasının tehlükəsizliyi və regionun tehlükəsizliyi hesab edirik". Lakin Abdullahian onu da eləvə edib ki, İran regionda, o cümlə-dən Ermənistəndə xarici qüvvələrin mövcudluğunun əleyhinədir. XİN rəhbəri vur-gulayıb ki, onun Ermənistəna səfərinin əsas məqsədlərindən biri Fars körfəzi-Qara dəniz dəhlizidir. O bildirib ki, bu yol ilə bağlı məqsədləri reallaşdırmaq və deh-lizin tikintisindən daha mühüm rol oynamaq üçün Ermənistən-İran-Hindistan üç-tərəflə platformasının formalasdırılması va-cibdir.

Politoloq Sədrəddin Soltan deyib ki, Qvardiyaya məxsus informasiya mənbələrinin bildirdiyinə görə, Abdullahian-Mirzo-yan görüşü zamanı İrəvan rəsmiləri İran-dan herbi texnika və avadanlıq almaq məqsədile Təhrana müraciət ediblər. Eks-pert ehtimal edir ki, konsulluğun açılması,

herbi manevr əvvəlcədən planlaşdırılmış bir tədbir olsa da, daha çox Cənubi Qaf-qazda özünü göstərmək məqsədi daşıyır: "İran sərhəddə herbi təlim keçirməklə güc göstərirse, konsulluqla regionda diploma-tik missiyadan çox, müşahidə missiyasını icra edəcəyi istisna olunmur. Azərbaycan-la Ermənistən arasındaki sərhədyanı bölgəyə Avropa İttifaqının mülki müşahidə missiyası yerləşdirilib. İran Meğri rayo-nunda bir sıra ticarət obyektləri istifadəyə

"Tehran ölkə daxilində baş verən etirazların əsl səbəbini araşdırmaq istəmədiyindən günahı qonşularda görür"

verməyi planlaşdırır. Bu baxımdan, İran Qafandakı konsulluq vasitəsilə Azərbay-can-Ermənistən sərhədyanı ərazilərini, ola bilsin, İsrailin Azərbaycanın bu bölgəyə yaxın ərazidəki fealiyyətini müşahidə edəcəyi də gözlənilir. İranın təlim keçir-məsi, Ermənistəndə herbi texnikaya dair müyyəyen razılaşmalar, eyni zamanda Qafanda baş konsulluq açması Cənubi Qaf-qaza herbi-diplomatik mövcudluğunu ar-tırmak cəhdələrindən sayıla bilər. Qvardiyanın quru qoşunlarının komandanı, ge-nəral Məhəmməd Pakpur təlimlərin so-nuncu günü yenə Azərbaycanın ünvanına

"xəbərdaredici" fikirlər səsləndirib. Onun çıxışından aydın olur ki, manevrler hərbi hazırlığı yoxlamaq üçün de-yil, ABŞ və İsraille yanaşı, Azərbayca-nı təhdid etmək mahiyyəti daşıyır. Pakpur bildirib ki, körfəz regionu ölkənin enerji təchizatına görə xüsusi əhə-miyyət kəsb edir. O səbəbdən hər il orada öz nüfuzlarını dünyaya nümayiş etdirmək üçün bir çox təlimlər keçirir-lər: "Düşmənimiz sionist rejim (İsraili nəzerde tutur - red.) müxtəlif şirkətlər şəklində şimal sərhədlərindəki bəzi qonşu ölkələrimizdə baza qurur. Biz qəti şəkilde bu cinayətkar rejimin sərhədlərimizdə bazasının olmasına icazə verməyəcəyik". O əlavə edib ki, İs-

lam Respublikası özüne harada təhlükə hiss edirse, həmin bölgəyə böyük bir herbi qüvvə, ordu göndərir, onları orada yerləşdirir, bununla da İran ordusunun gücünü nümayiş etdirir".

S.Soltan vurğulayıb ki, rəsmi Tehran ölkə daxilində baş verən etirazların əsl səbəbini araşdırmaq istəmədiyindən gü-nahı qonşularda, okeanın o tayında yerləşən ABŞ-da görür: "Bu, İrəndəki iqtidərin gücsüzlüğünün göstəricisidir. Cəmiyyəti-nin isteklerini qarşılığa bilmeyən, ya-xud qarşılaşmaq istəməyen İran rəhbərliyinin hərbi təlimlərə yaxına və uzağa xəbərdarlıq etməsi zəiflikdir. Tehran hakimiyyəti etirazları yatırmaq üçün çı-xış yoluńu kültəvi həbsler keçirmək, tə-qiblər etmək, aksiya iştirakçılarına qar-şı odlu silahdan istifade edib qətlə yetirməkde görür. Qonşularla münasibət-ləri normallaşdırmaq üçün isə əvvəlcə hə-dələyici bəyanatlar verir, təlimlər keçirir, müxtəlif məzmunlu problemlər yaradır. Sonra geri addım atıb guya "xoşməramlı" olduğunu nümayiş etdirmək üçün sözə güc verir. İran 30 ildir Azərbaycanla mü-nasibətlərini məhz bu cür davam etdirir. Lakin rəsmi Ankara və Bakı regionda hə-yata keçirdikləri birgə layihələr, quruculuq işləri ilə həm İrana, həm də regiondəki iğ-tışaşlarda maraqlı olanlara birləşin, əmək-dəşliğin davam etdirini, sülhün və təhlükəsizliyin ismərini verdi".

İsmayıllı Qocayev

İran çox etibarsız qonşudur

Bu ölkədən istenilən davranışı gözləmək olar

"Üzdə özünü bize "dost" kimi göstər-məyə çalışan, əsl həqiqətdə isə təcavüzkar və terrorcu Ermənistəni açıq-aşkar dəstek-ləyən İranın silahlı qüvvələrinin Araz çayını keçib Qarabağa girməsi praktiki cəhətdən də mümkündür".

Bu sözləri "Şərq"ə Milli Həmrəylik Partiyasının sədri Əlisahib Hüseynov deyib. Partiya rəhbəri bildirib ki, İran kimi etibarsız bir qonşudan hər cürə davranışını gözləmək olar: "Həzirdə İran ordusunun Azərbaycana zərbələr endirmək və Qarabağa qoşun yeritmək şəklində senarilərə hazırlaşlığı, hücum üçün məşq etdiyi barədə yayılan xəbərlərə ciddi yanaşmalyıq. Hərbi təlimdə SEPAH-in baş komandanı general Hüseyin Salaminin şəxsen iştirak etməsi və onun öz çıxışında ad çəkmədən Azərbaycanı hədələməsi diqqətdən qaç-mamalıdır. Maraqlıdır ki, sərhədlərimiz boyunca davam edən İran ordusunun təlimində dö-yüş hazırlıqları test olunur. Fransa kimi, İran kimi dəst olmayan ölkələrin bize qarşı istenilən planlarına və hərəkətlərinə hər an hazır olmalıdır. İran rəhbərliyinin Ermənistən in-diyyə qədər bize qarşı yürüdüyü İşgalçi siya-setini real şəkildə dəstəkləməsi barədə kifayət qədər faktlar var. Ancaq Tehran hökuməti həmin faktları bir qayda olaraq həmişə inkar edib. İranın Azərbaycandakı səfirlili iddia edir ki, Azərbaycanla sərhəd bölgəsində baş tutan manevr və təlimlər, guya, İran ordusu-nun illik fealiyyət təqviminə uyğun həyata keçirilən ənənəvi təlimlərdir. Hərçənd, buna inanmaq ne qədər çətin olsa da, biz yəne də inanmaq istərdik ki, sözügedən təlimlər düş-məncilik niyyətilə keçirilmir. Azərbaycan İran-la sərhədlərimizə hər zaman dostluq və sülh sərhədləri kimi baxıb. Odur ki, qarşı tərəfdən də eyni yanaşmanı gözləməyə haqqımız çatır".

İsmayıllı

"Sülh müqaviləsini imzalamasa, Ermənistən özü boyda koridora çevriləcək"

Zahid Oruc: "İrəvana ən yaxşı təhlükəsizlik təminatını Azərbaycan və Türkiye verə bilər"

mənistan ərazilərinin elə keçirilməsindən" danişma-sı, qlobal medianın apardığı kampaniya, Avropa Birliyindən Ermənistəna 40 nəfərlik hərbi taborun gəlməsi, ATƏT-in kəşfiyyat mis-siyasının İrvanda mənzil-lənməsi regionda silahlı toqquşmalara zəmin hazırlayır: "Qərbin məqsədi Ru-

siyaya qarşı ikinci cəbhə açmaq-dır, Ağdamda yerləşən Rusiya-Türkiyə hərbi mərkəzini bölgedən çıxarıb NATO qüvvələrini sərhəd-də yerləşdirməkdir. Lakin Ali Baş Komandan İlham Əliyev Şuşa bə-yannamesini Ermənistənə deyil,

ölkəmizə və Türkiyəyə təhlükə tö-rədən dövlətlərə qarşı imzalayıb. Qərbin hazırlı məlki kontingenti İranın yanlış siyasetinə görə re-giona gəldi. Son 30 ildə o bölgələrdə bir dəfə də olsun hərbi təlim keçirməyən bir dövlət Ermə-nistanın ərazi bütövlüyünü qoruya-yanda bilməliyi ki, bir gün qarşı-sında NATO emissarlarını görə-cək. Erməni mətbuatı hərbi təlim-lərdə İran inqilab keşikçilərinin Bakını elə keçirməyi simulyasiya etdiklərini yazır. Halbuki, baş ör-tüyü tələbinə qarşı ayağa qalxan milyonlarla insanın etirazını sönü-dürməmiş Araz çayını keçməyi məşq etməyin hədəfi biz ola bil-

merik. İran ordusu "Zəngəzur dəhlizi"nin deyil, "Araz korido-ru"nun açılması təhlükəsini qabaqlamaq üçün İrvənə tutmağa çalışır. Bizim İranla dövlətlərə sərhədlər müəyyənləşib, lakin kimse Ermənistən kimi İranla da yeni sərhəd istəyirsə, tarixi geri-yə çevirir. Qoşunlarını sərhəddə yiğib oranı cəbhə xəttinə çevir-mək Ermənistəni Qafqazın Ukraynasına, Yaxın Şərqi Suriyəsine döndərər".

Deputat bəyan edib ki, ha-disələr düz yüz il əvvəlki senarı üzrə gedir: "Tarix təkrarlanır. Bir əsr qabaq da Osmanlıdan üz döndərən erməni liderləri əvvəlce

rus çarına sığındılar. Sonra 1-ci Dünya müharibəsində məğlub olan Rusiya imperi-yasının xeyirxahlığını və yar-dımı unudub Vudro Vilson-dan himayə, arbitraj qərarı və ordu istədilər. O vaxt da indiki kimi amerikalı general Harbord Kōməyə gəldi, lakin Ermənistənə ərazini və döv-leti bolşeviklər verdi. Ona gö-

rə də Paşinyan 1-ci erməni res-publikasının baş naziri Amazasp Ohancanyanın yolunu gedir.

"5000 rus əsgərini çıxar, biz ordu göndərek" deyən dövlətlərə siğ-nir. Halbuki, Ermənistənə ən yax-şı təhlükəsizlik təminatını Azər-baycan və Türkiye verə bilər.

Əger onlar avantüraya gedib sülh müqaviləsini imzalamasalar, Ermənistən özü boyda koridora çevriləcək. Biz İran, Rusiya, Amerika, İsrail və bütün dövlətləri Türkiyə lideri kimi gəlib azad tor-paqlarda İlham Əliyevlə sülh və quruculuq müqaviləsi imzalama-ğə çağırırıq".

İsmayıllı

"Azərbaycana qarşı diplo-matik-siyasi təzyiq həllədici mərhələyə daxil olub". Bu ba-rədə Milli Məclisin dünənki icla-sında deputat Zahid Oruc de-yib.

Parlament üzvü vurğulayıb ki, Avroparlament və AŞ PA-nın "Er-

Fransanın vasitəciliyindən söhbət gedə bilməz

Makronun son çıxışlarında Praqa yox, "Ermənistan ruhu" daha çox hiss olunur

mək üçün həlledici əhəmiyyətə malik olub. "Yaşasın Praqa ruhu!" yazan səfir Makronun danışqlarla iştirakını və əldə olunmuş nəticələri az qala Fransanın "xüsusi xidmeti" kimi təqdim etməyə çalışıb. Halbuki, Makronun son

"Praqa görüşlərində də rəsmi Paris birmənali Ermənistanın maraqları çərçivəsində iştirak edib. Fransa neytral ölkə deyil və açıq-əşkar tərəf tutan bir dövlətin vasitəciliyindən söhbət gedə bilməz. Makron Cənubi Qafqazda Ermənistanı dəstəkləməkələ, ilk növbədə erməni lobbisinin maraqlarını müdafiə edir. Ermənistan vasitəsi ilə regionda öz geo-siyasi ambisiyalarını gücləndirməyə çalışır. Mesələ ondadır ki, Fransa Cənubi Qafqaz regionuna Türkiyə ilə rəqabət fonunda baxır. Məqsədlərdən biri mehz İrəvanın eliyle Türkiyəni bölgədən xaric etməyə, en azından mövqeyini zəiflətməyə cəhd göstərir. Şübhəsiz, bu istək baş tutmayacaq.

Fransanın bölgəmizdə gücü və təsir imkanları o zaman olardı ki, rəsmi Paris həqiqətən də Azərbaycan-Ermənistan arasındakı sülhə öz mühüm töhfəsini vermiş olardı. Ancaq Fransanın belə bir qayəsinin olmadığını bilirik. Əslində erməni lobbisinin diktəsi ilə aparılan bu siyaset Ermənistanın özünü əleyhinədir. İrəvan sülh müqaviləsindən yayıldığı müddəcə iqtisadi blokadadan yaxa qurtara bilməyəcək".

İsmayıllı Qocayev

Paris həqiqətən regionda sülh istəyirsə, prosesə qarışmamalıdır

çıxışlarında Praqa yox, "Ermənistan ruhu" daha çox hiss olunur. Ekspertlərin fikrincə, Fransa həqiqətən regionda sülh istəyirsə, prosesə qarışmamaqla bu işə öz töhfəsini vermiş olar.

Politoloq Məhəmməd Əsədullaza-
də "Şərq"e bildirib ki, Fransa səfirinin malum sözləri Ermənistana "ayı xidmeti"dir. Analitik vurğulayıb ki, Fransa heç vaxt ədalətlə mövqə sərgiləməyib:

Fransa uzun müddət Azərbaycana, bütövlükde türk dünyasına qarşı qərəzlə mövqedən çıxış edib. Hazırda rəsmi Parisin niyyəti geopolitik baxımdan normadan artıq iddialı görünmək və Cənubi Qafqazdakı proseslərə müdaxilə etməkdir.

Daha doğrusu, Fransa bölgədə Rusiyani əvəzləməyə çalışır. Fransanın Azərbaycandakı səfiri Zakari Qrosun son məqaləsi də bunu açıq-əşkar bürüze verir. Səfir öz məqaləsində yazıb ki, Fransa Prezidenti E.Makronun proseslərdə aktiv iştiraki Praqada uğurlu nəticə əldə et-

Nəzarət edən yoxdur

Toyarda zəhərlənmələr ən çox salatlardan baş verir

"Elə salatlar var ki, onların saxlanması müddəti 3-4 saatdır, amma onu təkrar istehlakçıya qaytarırlar"

Ölkədə kütləvi zəhərlənmələrin sayı artıb. Xüsusiylə bölgələrdə tez-tez qida zəhərlənmələri baş verir. Belə ki, ötən gün Şəki şəhərində keçirilən toy məclisində qida zəhərləməsi baş verib. Hadisə rayonun Şin kəndində keçirilən toyda olub.

Rayonun Baş Göynük kənd sakinleri - 1958-ci il təvəllüdü Əsgər Qara oğlu Əsgərov, 1961-ci il təvəllüdü Sənyarə İbrahim qızı Aslanova, 1975-ci il təvəllüdü Vüsəle Sabir qızı Aslanova, 1953-cü il təvəllüdü Rəcəb Şərif oğlu Əhmədov, 1972-ci il təvəllüdü Bahar Musa qızı Cəfərova, 1962-ci il təvəllüdü Surayə Həsən qızı Cəfərova, eyni zamanda, Balakən rayonu sakini 1958-ci il təvəllüdü Hidayət Həsən oğlu

Aydəmirov və qida zəhərlənməsi əlamətləri ilə Şəki Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına müraciət ediblər. Onlardan müvafiq nümunələr götürülbər və eve buraxılıblar. Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat Xidmətinin Şəki regional qrupunun baş inspektoru, polis kapitanı Mahir Məsimov Oxu.Az-in sorğusuna cavab olaraq bildirib ki, daxil olmuş məlumat əsasında Şəki Şəhər Rayon Polis Şöbəsinin və Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin əməkdaşları tərəfindən şadlıq sarayına baxış keçirilib: "İstifadə olunan qidalardan nümunələr götürülərək ekspertizaya göndərilib. Xəstəxanaya müraciət edən 7 nəferin hər birinə isə ilkin tibbi yardım göstərilərək evə buraxılıb və hazırda faktla bağlı araşdırma aparılır".

Toy sahibine bir neçə min manata gələn şadlıq məclisində verilən yeməklərin sonunda qonaqların sağlamlığı bahasına başa gelməsi də günümüzün reallığıdır.

Toyarda tez-tez baş verən zəhərlənmə halları haqda danışan Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynovun sözlərinə görə, toyarda olan elə salatlar var ki, onların saxlanması müddəti 3-4 saatdır, amma buna nəzarət edən yoxdur.

Ekspert bildirib ki, bu sahəyə müvafiq qurumların ciddi nəzarət etməsi vacibdir: "Azərbaycan toyları istehlakçıların kütləvi, tədrici və ya qəfil zəhərləndiyi yerlərdir. Toyarda iş başlayan zaman dövlət məmərurun işi qurtarır. AQTA yaranan gündən biz təklif etmişik ki, cəld

reaksiya mexanizmi yaratmaq lazımdır. Bu saat vəziyyət elədir ki, tehlükəli qida satılırsa, kime zəng vurursan, vur, heç bir mexanizm yoxdur ki, onun karşısını alsın. AQTA kimi çox böyük səlahiyyətləre malik olan bir qurum olduğunu vaxtda ona görə bu hadisələr baş verir ki, AQTA əlində sertifikatlaşdırma funksiyasını birləşdirir, yəni sertifikatlaşdırın orqan müstəqil olmalıdır. Toyxana qida zəncirində iştirak edən bir subyektdir. Onlar AQTA tərkibində reyestre daxil olurlar və onlara sertifikat verilir. Sonra da zəhərlənmə hadisəsi olanda AQTA sertifikatını masanın üstüne qoyub deyir ki, bunu sən vermisən, yəni özü-öz sertifikatını təkzib

edə bilməz. Ona görə də biz həmisi təklif etmişik ki, sertifikat veren orqan müstəqil olsun, müstəqil ekspertiza məhkəmələrdə tanınsın. Amma çox təessüflər olsun ki, bunlar yoxdur və nə qədər belə olacaq, zəhərlənmə hadisələri da baş verəcək.

Toyarda olan elə salatlar var ki, onların saxlanması müddəti 3-4 saatdır, amma buna nəzarət edən yoxdur. Ölkədə vaxtı keçmiş qidalardan son ünvanı yerli istehlakçılardır. Biz təklif etmişik ki, vaxtı keçmiş qidalardan istehsalçıya qaytarılmasın, eksiqə, birbaşa məhv edilsin. Təessüf ki, bu məsələlər həll olunmur və ona görə də bu kimi problemlər yaşayır".

Şeyman

BMT eksperti Ağdamı görəndə şok keçirib

"Mənim Ağdam şəhəri üçün gözlətilərim çox fərqli idi. Buranı dinamik şəhər kimi təsəvvür edirdim".

Trend xəbər verir ki, bunu bu gün Ombudsmanın Bakı Beynəlxalq Konfransının iştirakçısı olan BMT və beynəlxalq insan hüquqları üzrə ekspert Aferin Şahidzadə Ağdam a səfər zamanı jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

O bildirib ki, Ağdamı görəndə şok keçirib.

"Ümumiyyətə, bu cür cinayet əməlləri qubuledilməzdir. Nəzərəalsa ki, mən bir çox mühərribələrdə təcrübələr yaşamışam. Bu torpaqlar 30 il işğal altında olub, burada baş vermiş cinayet əməlləri, vəhşiliklər mühərribə cinayetidir və heç bir insan hüququndan söhbət belə gedə bilməz", - ekspert qeyd edib.

64 nəfər professor vəzifəsinə təsdiqlənib

BDU-nun professor, dosent və müəllim heyətinin maaşları artırılıb

Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) professor, dosent, elmlər və fəlsəfə doktorları və müəllim heyətinin maaşları artırılıb.

Bu barede ali təhsil müəssisəsinə də məlumat verilib.

Bildirilib ki, BDU-nun Elmi Şuranın növbəti iclası keçirilib və cari məsələlərə baxılıb.

Elmi Şuranın qərarına əsasən, tədris fəaliyyətinə celb edilən işçilərin əməyinin saathesabı qaydada ödənilməsinin məbləği artırılıb. Bu məbləğ 1 saatda görə professor və ya elmlər doktorları üçün 10 manatdan 15 manata, dosent və ya fəlsəfə doktorları üçün 7 manat 50 qəpikdən 11 manata, elmi adı və ya dərəcəsi olmayan müəllimlər üçün 5 manatdan 7 manat 50 qəpikə qaldırılıb.

Eyni zamanda yiğincadə BDU üzrə boş olan professor vəzifələrinin tutulması üçün seçkilər keçirilib. Seçkinin nəticələrinə əsasən, BDU-nun 10 fakültəsi üzrə 64 nəfər professor vəzifəsinə təsdiqlənib. Elmi Şura həmçinin 2022-ci il üçün BDU-nun doktoranturasına qəbulun nəticələrini təsdiqləyib.

Bu il 184 uşaq övladlığa verilib

91 uşaq isə ailəsinə qaytarılıb

Bu il 184 uşaq övladlığa verilib. Bunu Sosial Xidmətlər Agentliyinin Övladlığagötürmə departamentiñ müdiri Cavid Şahmaliyev bildirib.

Onun sözlərinə görə, valideyn himayəsindən məhrum olan 91 uşaq isə öz doğma ailəsinə reinteqrasiya edilib:

"Himayəyə götürülen uşaq sonradan övladlığa da götürüle bilər. Hər valideyn himayəsindən məhrum olan uşaq övladlığa verilə bilmir. Əger uşaqın övladlıq verilə bilməsi üçün hüquqi əsas olarsa, o zaman həmin valideynlə himayədar ailə arasında uşaqın övladlığa verilməsi prosesinde bir sıra mərhələlər aradan götürüllür. Çünkü artıq uyğunlaşma gedib, bundan sonra birbaşa məhkəməyə uşaqın övladlığa verilməsinə uyğunluğu dair rəy hazırlanması üçün müraciət edilir. Övladlığa götürülmənin nəticəsi məhkəmənin qətnaməsi ile olur".

İnam çox azdır

Qadağalarla məktəblərdə nizam-intizam yaratmaq mümkün olmayacaq

Elm ve Təhsil Nazirliyi orta ümumtəhsil məktəbləri ilə bağlı yeni qaydalar müyyənənəşdirib. Yeni qaydalar "Valideyn-məktə münasibətlərinin tənzimlənməsi üzrə təlimat", "Ümumi təhsil müəssisələrinə şagirdin davranış qaydaları"nda əksini tapıb. Yeni qaydalarda şagirdlərin məktəbdə ağıllı telefonlardan istifadəsinə qadağalardan başlamış, geyim tərzlərinə dək, hətta valideynlərin məktəblə, müəllimlərlə nə zaman əlaqə saxlaya bilər qədər, demək olar, hər bir detal ayrıca qeyd edilib.

Görünən budur ki, Elm ve Təhsil Nazirliyi orta məktəblərdəki özbaşınılığa son qoymaq üçün qollarını çırmayıb. Amma nazirlik əlini boşuna bulmış olmasın?! Tətbiq edilən qadağaların, yeni qaydaların, nizam-intizam toplusunun, valideynlərin məcburi iştirakı ilə yaradılan intizam Şuralarının təhsilin keyfiyyətinə, məktəblərdə səliqə-səhman yaradacağına inam, açığı, çox zəifdir.

Məsələ bundadır ki, cəmiyyət qadağa sözünü aqressiv qarşılaşır. Nazirliyin məktəbli geyimi ilə bağlı tətbiq edəcəyi qadağalara artıq indidən sərt reaksiyalar verilir. Növbəti tədris ilindən tətbiqi gözlənilən yeni qaydalara görə, məktəblinin saçının uzunuğu ciyindən aşağırsa, saçlar arxada toplanmalıdır, geyim dar, dizdən yuxarı olmamalı, məktəbli dərse hündürdən ayaqqabıyla gəlməməli, zinet eşyalarından istifadə etməməlidir. Saçlar boyanmamalı, dırnaqlar rəngli, uzun olmamalıdır. Məktəbli qızlara hər hansı makiyaja, oğlanlara isə saç uzatmaq, saqqal saxlamağa icazə verilməyəcək.

Qadağalar valideynlər tərəfindən birmənalı qarşılanmayıb. Ekspertlər arasında da yenə fikir ayrılıqları mövcuddur. Qadağaları lazımlı sayanlarla yanaşı, onları əhəmiyyətsiz hesab edənlər də var. Məsələ ilə bağlı Bakupost.az -a açıqlama verən Əməkdar elm xadimi, professor Şahlar Əsgərov bildirib ki, məktəblərdə qoylan qadağalar çox əhəmiyyətsizdir. Professor qeyd edib ki, bu, Azərbaycan xalqının arzulduğu təhsil deyil:

- Məktəblərdə qoylan qadağaları doğru hesab etmirəm. SSRİ-də atom bombası layihəsinin elmi

rəhbəri, akademik Yuli Xariton deyirdi ki, elmdə, təhsildə qadağalar olmaz, amma hərbidə olar. Elm-təhsil hərb deyil ki, orada her şey qadağalarla olsun. Məktəbə ona görə pul ayrırlı ki, uşaqlara faydalı, effektlü tədris verilsin. Yoxsa qadağan etmək nədir? Çox əhemiyətsiz bir şeydir. Bu problem gündəlikdə varsa, kökünü tapıb həll etmək lazımdır. Bunun səbəbini hüquqşunas, iqtisadçı heç vaxt bilməz. Nəyi, necə etmək lazımdı olduğunu yalnız pedaqoqlar bilər. Əlbəttə ki, məktəbli forması alqışlanması bir hadisədir. Məktəb o qədər yaxşı olmalıdır ki, uşaq o formanı geyinəndə məktəbliyəm deyib, fəxr etməlidir".

Ekspertin fikrincə, formanı

"Onlara elə gelir ki, hamidan ağıllıdırlar. Amma görürük ki, bu "ağıllı" adamlar illərdir təhsil sahəsini heç bir addım da irəli aparmayıb"

zorla məktəbliyə geyindirmək, ya-xud çıxartmaq doğru deyil: "Bu, Azərbaycan xalqının arzulduğu təhsil deyil. Ola bilər, kimlərse bu-nu arzu edib. Xarici filmlərə nəzər yetirəzər görərsiz ki, məktəblərdə uşaqlar stolun üstünə çıxır. Lakin müəllim onu qadağan etmir, sadəcə, başa salır. Tərbiyə sistemi nə-dən ötrüdür? Qadağalar qoymaq-dansa, məktəbdən qovulmuş tərbiye sistemini yenidən məktəbə gətirsinlər".

Sosiooloq, təcrübəli pedaqoq Əhməd Qəşəmoğlu "Şərq"ə açıqlamasında qeyd etdi ki, problem Elm ve Təhsil Nazirliyinin qadağaları əsaslandırma bil-məməsindədir:

- Təhsil Nazirliyini başa düşü-rəm, valideynləri də, özünü təhsil eksperti adlandıranları da. Hər

kəs öz mövqeyində haqlıdır. Həm də haqsızdır. Problem bundadır ki, ortada metodoloji cəhətdən səhv yanaşma mövcuddur. Azərbaycan təhsilinin ən böyük çatışmazlığı dərs mühitinin olmamasıdır. Bunu təmin etmək üçün də lazımi səviyyəde təcrübə çat-mır. Bunlar elə məsələlərdir ki, səhv addım atmaq olmaz. Lakin görürük ki, ard-arda səhv addımlar atılır, nəticə etibarilə bütün səhvler topla-şıb təhsil sistemimizi bərabər hala salıb. Artıq bir neçə onillikdir, tövsiyə olunur ki, cəmiyyətə "bunu et, bunu et-

di, yayınmadı. Birdəfəlik qəbul edilməlidir ki, təhsil ocağının öz geyim tərzi olmalıdır. Sadəcə, problem nazirliyin adı sayılan bu məsələni düzgün formada içti-maiyyət çatdırıa bilməməsindədir. Nazirlik izah edə bilmir, əsas-landırıa bilmir ki, niyə məktəbli qız saçlarını ciyinlərindən aşağı sal-mamalıdır, niyə dar, qısa geyim-də, sıqayla, bahalı saatla, saqqala məktəbe gəlmək olmaz ve sair. Nazirlik əvvəlcə ictimai fikri hazırlanmalıdır ki, obyekt hərəkətə gel-sin və özü prosesə qoşulsun və prosesə kömək etməyə başlasın. Mənim tələbələrim tətbiq etdiyim

Əhməd Qəşəmoğlu:
"Problem Elm ve Təhsil Nazirliyinin qadağaları əsaslandırma bilməməsindədir"

qadağaları normal qarşılıyır və əməl edirlər. Çünkü onlara əvvəlcə bunun səbəbini başa salmışam, anlatmışam. Mənim auditoriyam buna hazırlır.

Təhsil Nazirliyi də qadağaları tətbiq etməzdən önce, şagirdlərə "niyə sən bu formanı geyinmeli-sən" i anlatmalıdır. Baxın, Qori seminariyasında cəmi 7 sinif olub. Amma bu seminariyada dahi lə yetişib. Çünkü orda həqiqi təhsil mühiti vardı. Qori seminariyasının tələbələri vahid geyimdə idilər. Davranış qadağaları da çox sərt idi. Amma bu, tələbələrin yüksək sa-vad almasına mane olmurdu. Mən qətiyyən bu fikirdə deyiləm ki, or-ta və ya ali məktəblərdə sərt qadağalar tətbiq edilməlidir. Xeyr, təhsil müəssisəsində elə bir mühit olmalıdır ki, şagird özünü şagird, tə-lebə de tələbə kimi hiss etsin və buna uyğun davransın. Bunun üçün də təhsil mühitinin sağlam-laşmasına xidmət edəcək qadağalar tətbiq edilməlidir. Bura geyim də daxildir, şagirdlərin, müəllimlərin davranışı da. Məktəb təlim və tədris ocağındırsa, şagirdə təhsil-lə yanaşı, davranış qadağalarını da öyrətməli, insan yetişdirməlidir.

Ə.Qəşəmoğlu qeyd etdi ki, hazırda Elm ve Təhsil Nazirliyinin qarşısında olduqca zəruri iş dayanı:

- Nazirlik təhsil mühitinin sağ-lamlasdırılması üçün yollar, vasi-telər axtarmalıdır. Ailelərlə iş sis-temi qurulmalıdır, valideynlərlə birgə iş aparılmalıdır, məktəblərdə sosial işçilər olmalıdır. Mən bunu neçə ildir deyirəm, amma eşidən yoxdur. Menim tələbəm səviyyə-sində olmayan məmər hər hansı təklif qəbul etmək istəmir. Onlara elə gelir ki, hamidan ağıllıdırlar, amma görürük ki, bu "ağıllı" adamlar illərdir təhsil sahəsini heç bir addım da irəli aparmayıb.

Məlahət Rzayeva

Diplomatik pasportu olan Azərbaycan vətəndaşları Əlcəzairə vizasız səfər edəcək

Diplomatik pasportlara malik Azərbaycan vətəndaşları Əlcəzairə gedərkən viza tələbin-dən azad olacaq.

Parlamentin dünən keçirilən iclasında "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Əlcəzair Xalq Demokratik Respublikası Hökuməti arasında diplomatik və xid-məti pasportlara malik şəxslərin qarşılıqlı viza tələbindən azad edilmesi haqqında" Sazişin təs-diq edilmişsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi müzakirəye çıxarılıb.

Müzakirələrdən sonra sənəd səsverməyə qoyularaq qəbul edi-lib.

Vəfat edən olmayıb
Daha 47 yeni yoluxma faktı qeydə alınıb

Azərbaycan Respublikasında koronavirus (COVID-19) infeksiyasına 47 yeni yoluxma faktı qeydə alınıb, 58 nəfər müalicə olunaraq sağalıb.

Azərbaycan Respublikasının orzusunda COVID-19 ilə bağlı son vəziyyət	
Ümumi	Bu gün
Ümumi yəsənləşdirən sayı	822 852
Ümumi sağalmışdır sayı	812 544
Aktiv xəste sayı	373
Ümumi test sayı	7 301 286
Ümumi ölüm sayı	9 935
Bugündə ölüm sayı	0

Nazirlik Kabinetin yanında Operativ Qərargahdan "Şərq"ə verilən məlumatata görə, COVID-19 üçün götürülen analiz nümu-nələri müsbət çıxmış şəxslər ara-sında vəfat edən olmayıb.

Azərbaycanda indiyədək ümumi-kılıdə 822 852 nəfər koronavi-rus infeksiyasına yoluxub. Onlar-dan 812 544 nəfər müalicə olu-naraq sağalıb, 9 935 nəfər vəfat edib, aktiv xəste sayı 373 nəfər-dir.

Ölkədə son sutka erzində 1 962, hazırkı dövrədək isə 7 301 286 test aparılıb.

İran öz vətədaşlarını Ukraynanı tərk etməyə çağırıb

Ukraynada hərbi münaqış-lerin şiddetlənməsi və təhlükə-sizliyin artması ilə əlaqədar bütün İran vətəndaşlarına bu ölkəyə səfərdən çəkinmələri töv-siye olunur.

APA xəber verir ki, bu barədə İran Xarici İşlər Nazirliyinin mə-lumatında qeyd olunub.

"Ukraynada olan iranlılar da canlarını və təhlükəsizliyini qoru-maq üçün bu ölkəni tərk etməli-dir", - məlumatda vurğulanıb.

Makron açıq şəkildə tərəf tutur

“Fransaya bundan sonra etimad göstərmək mümkün deyil”

Fransanın Azərbaycan-dakı səfiri Zaxari Qros son məqaləsində yazır: “Añ-nin sülh prosesine fəal dəstəyi əvəzsizdir və Fransa prezidentinin iştirakı Praqada uğurlu nəticə əldə etmək üçün həlledici əhəmiyyətə malikdir. Yaşasın Praqa ruhu!”.

Bu onu göstərir ki, rəsmi Paris Praqada əldə olunmuş nəticələri az qala Fransanın “xüsusi xidməti” kimi təqdim etməye çalışır. Diger tərəfdən, Fransa XİN başçısı və prezidenti verdikləri qərəzli və birtərəfli bəyanatlarla “Praqa ruhu”nu öldürülər. Makronun son çıxışlarında isə daha çox Praqa yox, “Ermənistən ruhu” hiss olunur.

Millət vəkili, AŞ PA-da Azərbaycan nümayəndə heyətinin rəhbəri Səməd Seyidov məsələ ilə bağlı “Şərq”ə danişarkən bildirib ki, rəsmi Paris hazırlıda nə etmək istəyini özü də bilmir. “Həm nala, həm mixa vurmaqla” heç nə əldə etmek etmək mümkün deyil. Ən əsası bir məsələni bilmək lazımdır. Hansısa tərəflərin bir-birinə yaxınlaşması istiqamətdə fəaliyyət göstərirsənə, bu istiqamətdə

onların sənə etimad etməsini istəyir-sənə, ən azı neytral mövqedə dayanılsın. Ona görə fransızlar, xüsusi Prezident Emmanuel Makron əvvəlcə özü-özünə bu sualları versin: “Praqada böyük nailiyyətlərin əldə olunmasına iştirak etdikdən sonra, ey Makron, o ne çıxış iddi etdin?! Fransa Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıdığı halda, ay prezident, sən necə onu şübhə altına qoya bildin?! Hər iki təref arasında münasibətləri normallaşdırmağa çalışan insan necə oldu ki, sən Ermənistən mövqeyini əsas götürüb Azərbaycanı əsəssiz ittiham etdin?! Fransa nə etmək istəyir?! Rəsmi Paris tərəflər arasında münasibətləri qaydaya sal-

maq, yoxsa daha da qarışdırmaq, vasitəçi olmaq, yoxsa tərəf tutmaq isteyir?! Avropanın bir sifətini göstərmək, yoxsa elə onun ikili standarta malik bir məkan olduğunu bildirmək isteyir?! Hələ ki bu sualların hamısı cavabsız qalır”.

Millət vəkilinin qənaətincə, Fransanın Azərbaycan-dakı səfiri belə bir məqale yazımaqla, E.Makronun bundan önce ölkəmizə qarşı səsləndirdiyi bəyanatı unutdurmaq isteyir:

“Amma buna nail ola bilməyəcək. Bizim ərazi bütövlüyümüzü qəbul etmir, tərəf tuturlar. Biz bunu necə unuda bilərik?! Fransa səfiri və fransızlar bundan sonra da belə addımlar atacaqlar. Çünkü onlar da çox böyük səhəvə yol verdiklərini başa düşdülər. İndi özlərinə bərəet qazandırmaq isteyirlər”.

S.Seyidov son olaraq artıq Fransanın Azərbaycan-Ermənistən arasındakı danişqıllar prosesindəki mövcudluğunu sual altında olduğunu diqqətə çatdırıb.

Günəş Mərd

İslahatlar göznlənilmir

İranda iqtisadşalar artan xətt üzrə inkişaf edəcək

“Bu gün İranda vəziyyət olduqca qarşıqdır. Buna rəğmən təessüf ki, hərbi təlimlər keçirilməklə və Azərbaycanı təhdid etməklə bağlı müyyən qərarlar da verilir”.

Bu barədə “Şərq”ə politoloq Rusif Məmmədsoy deyib. Onun sözlerinə görə, İran Qərble əks mövqede dəyinib: “Xüsüsile de demokratik baxımdan heç bir islahata getmeyən İran düşünür ki, insanları qətə yetirmək, xarici ölkə vətəndaşlarını həbs etmək bu proseslərdə hər hansı bir uğura nail olacaq”.

Amma bu, mümkün deyil. İran müsbət nəticə əldə etmək isteyir, islahatlara getmelidir.

İranda mövcud hakimiyyət müyyən tədbirlər həyata keçirmək fikrində deyil. Düşünmürəm ki, iqtisadşalar dayansın. Hətta artan xətt üzrə inkişaf etməsi də ehtimal olunur”.

Qeyd edək ki, İranda aralarında ABŞ, Britaniya və Fransa vətəndaşlarının da olduğu 14 xarici ölkə vətəndaşı tehlükəsizlik qüvvələri tərəfindən həbs edilib.

Sücyət Mehti

ABŞ-in güclü dəstəyi hiss olunur

Ermənistən, İran və Hindistan Rusiyaya qarşı birleşir

Türkiyə Prezidenti Recep Tayyip Erdogan Cəbrayıl şəhərində bəyanatla çıxış edib. O, bəzi dairələrin Zəngəzur dəhlizli ilə bağlı keçirdiyi qorxu və narahatlığını reallıqdan uzaq olduğunu vurgulayıb: “Qarabağda atılan bütün addımlardan sonra bələ bir qorxuya ehtiyac yoxdur”.

Analistik Turab Rzayev Zəngəzur dəhlizinin geopolitik önemindən “Şərq”ə danişarkən bildirib ki, indi Fransa-İran-Ermənistən geopolitik ittifaqına qarşı Türkiye-Azərbaycan-Rusiya geopolitik ittifaqı formalışib: “Nə qədər etiraf etməyə çətinlik çəksək də, bölgəmizin və dönyanın geopolitik reallığı bu şəkildə formalışır. Putin Rusyanın qazpaylayıcı şəbəkəsinin açarını Türkiyəyə verir. Rusyanın əbədi müttəfiqi İran isə gizli şəkildə Fransa ilə birlikdə Ermənistəndən Qara dənizə qaz kəməri çəkməye çalışır”.

Rusyanın daha bir ənənəvi müttəfiqi Hindistan da, Şimal-Cənub layihəsinin istiqamətini İran-Azərbaycan-Rusiya konturundan İran-Ermənistən-Qara dəniz istiqamətine çevirir. Rusyanın Pakistan ilə son yaxınlaşması, bəlkə həm de getdikcə daha sürətli ABŞ orbitinə gərən Hindistana etibar etmədiyi üçündür.

Beləliklə, Fransa dolayısı ilə Avropa ittifaqı həm qaz kəmərlərini, həm də qlobal əhəmiyyətli nəqliyyat dəhlizlərini İran və Hindistani da yanına alaraq sərf Ermənistən üzərindən, Rusiya, Türkiyə və Azərbaycanı kənarda saxlamaqla həyata keçirməyə çalışır. Görünən odur ki, bu layihədə güclü ABŞ dəstəyi də var”.

Günəş Mərd

Azərbaycan qardaşlıq nümunəsidir

“TDT din xadimlərinin görüşü türk dünyasının uğurudur”

Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) müsəlman dini liderlərinin üçüncü - Bakı görüşü baş tutub.

Görüşdə Qafqaz Müsəlmanları İdaresinin sədri şeyxüislam Allahşükür Paşaşadə Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibi Bağdad Amreyev, Türkiyə diyanet işləri başkanı Əli Erbaş, Özbəkistan müftisi Nuriddin Xoliknazarov, Qazaxistənən baş müftisi Naurizbay Taqanuli, Türkmenistan müftisi Yalqab Xocaquliyev, elm, din, siyasi və ictimai xadimləri iştirak ediblər.

TDT üzv ölkələrin müsəlman dini liderləri birgə bəyanat qəbul ediblər. Bəyanatda deyilir: “Üzv dövlətlərdə dindövlət münasibətlərinin tekmilləşdirilməsi üçün müvafiq qurumlar arasında əlaqələrin möhkəmləndirilməsi üçün müvafiq layihələr hazırlanacaq. Birgə elmi və dini mərkəzlər yaratmaq, tələb-müəllim və təcrübə mübadiləsinə kömək ediləcək”.

TDT din xadimlərinin bir araya gəlməsini “Şərq”ə dəyərləndirən İlahiyyatçı Hacı Atif İsmayılov bildirib ki, üzv dövlətlərin görüşü vətənə, cə-

miyyətə dəstek verir: “Qardaş ölkə Türkiyənin bütün sahələrə Azərbaycanın yanında olması, Qarabağ mühərbiyəsindəki dəstəyi əvəzsizdir. Həmfikirlik, eyni istiqamətdə addımlayıraq”.

Görüş müsəlman birliliyinin reallaşmasına töhfə verəcək. Türkiye ilə həm dini, həm ideoloji baxımdan eyni mövqeyi təmsil edirik. Azərbaycan da dönya müsəlmanlarına qardaşlıq nümunəsi olacaq. TDT dövlətlərinin dünyəvi və dini cəhətdən birləşməsi ümumiyyətsiz Azərbaycanın və türk dünyasının uğurudur”.

İlahiyyatçı Elşad Mirin qənaətincə, görüşdə yeni məsələlərə toxunulmayıb: “Tədbirle bağlı məlumatlar oxudum. Orda deyilənlər yeni deyil. Sanki əvvəlki mərhələlərdə söylənilənlərin təkrarıdır. Ümumi fikirlərdir, konkretləşdirilmir”.

Islam dini nəzəriyyəni yox, praktikanı öne çəkən dindir. Din xadimlərinin bir araya gəlməsini sadəcə gördükleri işlərin nəticəsi olaraq müşahidə etdik”.

Aygün Tahir

Elan

AzTU-nun nəzdində BDRN kollegi tərəfindən 511b qrup tələbəsi Cahangirzadə Hüseyin Nemət oğluna 29 sentyabr 2020-ci ildə verilmiş tələbə biletini itdiyi üçün etibarsız sayılır.

“Təhqiqat” qəzetiin baş redaktoru Yaqub Məğrur, şöbə müdürü Hacı Habil Məmmədov, Vüdati Turablı, Qəribxan Dağlaroğlu və redaksiya heyəti, qəzeti əməkdaşı Mətbəə Əliyevə, atası mərhum Mütəllim Novruz oğlunun

qəfil vəfatından kədərləndiklərini bildirir, ona və mərhumun bütün yaxınlarına dərin hüznlə başsağlığı verirler.

Allah rəhmət etsin!

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyalarının inkişaf etdirilməsi:

Müasir dünyada gedən qloballaşma, modernləşmə və informasiyalışma prosesləri bir-birile əlaqəli olub, biri digərini şərtləndirir. Son illərdə dünyada müxtəlif sahələrdə mühüm dəyişikliklər baş verib ki, bu dəyişikliklər onların klassik strukturuna yenidən baxmaq və o sahədə əsaslı dəyişikliklər aparmaq zərurəti yaradıb. Həmin dəyişikliklər ilk növbədə informasiya istehlakı və onun yayılması proseslərini aid etmək olar.

Bəzi inkişaf etmiş ölkələr - Yaponiya, Kanada, Qərbi Avropa 1960-ci illərdən başlayaraq sənaye iqtisadiyyatından informasiya iqtisadiyyatına keçməyə başlayıblar. Bu proses öz növbəsində cəmiyyətin transformasiyası, yəni informasiya cəmiyyətinə kecid ilə sonlanıb. Müasir qloballaşma dövründə informasiya cəmiyyətinə kecid bu cəmiyyətə xas olan dövlət idarəciliyinin formallaşmasını - "elektron hökumət" yaradılmasını tələb edir. Dünyanın müxtəlif ölkələrində və ilk olaraq ABŞ və Böyük Britaniyada "e-hökumət" ümumilikdə dövlətin fəaliyyətinin keyfiyyətinin artırılmasına istiqamətlənmış bir konseptual sənəd kimi baxılır. Əsas mahiyəti isə budur ki, müxtəlif səviyyəli dövlət qurumları müasir informasiya texnologiyalarından istifadə edərək vətəndaşlara şəffaf, qərəzsiz informasiya və xidmətlər təklif edir.

"Elektron Hökumət" - müasir informasiya texnologiyalarından istifadə etməklə dövlət qurumları tərefindən Azərbaycan Respublikasının ərazisində yaşayan bütün vətəndaşlara, hüquqi və fiziki şəxslərə, xarici vətəndaşlara və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə informasiya və e-xidmətlərin göstərilməsini təmin edir. Mərkəzin fəaliyyət istiqamətləri başlıca olaraq elektronlaşdırılmış dövlət xidmətləri, "e-viza" verilməsi və rəqəmsal ödəniş sistemləri üzrə xidmətləri əhatə edir. Qeyd olunan sahələrdə xidmət keyfiyyətinin yüksəldiləməsi, xidmətdən yarananmanın asanlaşdırılması və vətəndaş məmənluğunu artırılması məqsədilə qabaqcıl beynəlxalq təcrübələr araşdırılıb. Vətəndaş ehtiyacları nəzərə alınmaqla innovativ yeniliklər tətbiq olunub. "Elektron Hökumətin İnkişafı Mərkəzi" elektron xidmətlərin göstərilməsinə "Elektron Hökumət" portalı vəsítəsilə təşkil edir.

əsasən vətəndaşların dövlət orqanları ilə temaslarının daha münasib şəkildə təşkil üçün "bir pəncərə" prinsipi əsasında təşkil olunan və dövlət orqanlarının göstərdiyi elektron xidmətlərin cəmləşdirildiyi "Elektron Hökumət" portalı tətbiq edilir. Ölkəmizdə "Elektron Hökumət" in formalşdırılması beynəlxalq təcrübəyə əsaslanır. Bu məqsədlə yaradılmış "Elektron Hökumətin İnkişafı Mərkəzi" dövlət informasiya ehtiyatları və sistemlərinin formalşdırılması, aparılması, integrasiyası və effektiv idarə edilmesi sahəsində kordinasiyanı həyata keçirmək məqsədi ilə əlaqələndirici qurum funksiyalarını yerinə yetirməkə yanaşı xidmətlərin əhali arasında təbliğatının da həyata keçirilmə-

Rəqəmsal hökumətə kecid reallaşdırılır

Bu istiqamətdə vahid koordinasiyanı həyata keçirmək başlıca vəzifədir

sindən məsuldur. Mərkəz, müasir informasiya texnologiyalarından istifadə etməklə dövlət qurumları tərefindən Azərbaycan ərazisində yaşayan bütün vətəndaşlara, hüquqi və fiziki şəxslərə, xarici vətəndaşlara və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə informasiya və e-xidmətlərin göstərilməsini təmin edir. Mərkəzin fəaliyyət istiqamətləri başlıca olaraq elektronlaşdırılmış dövlət xidmətləri, "e-viza" verilməsi və rəqəmsal ödəniş sistemləri üzrə xidmətləri əhatə edir. Qeyd olunan sahələrdə xidmət keyfiyyətinin yüksəldiləməsi, xidmətdən yarananının asanlaşdırılması və vətəndaş məmənluğunu artırılması məqsədilə qabaqcıl beynəlxalq təcrübələr araşdırılıb. Vətəndaş ehtiyacları nəzərə alınmaqla innovativ yeniliklər tətbiq olunub. "Elektron Hökumətin İnkişafı Mərkəzi" elektron xidmətlərin göstərilməsinə "Elektron Hökumət" portalı vəsítəsilə təşkil edir.

rumlarının aidiyəti struktur bölmələrinin rəhbərləri, ictimaiyyət nümayəndələri, ekspertlər olmaqla 70 nümayəndə istirak edib. Prezident yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sədr müavini, Elektron Hökumət üzrə icra Qrupunun rəhbəri Ceyhun Salmanov ölkəmizdə rəqəmsal hökumət quruculuğu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlərdən və icrası nəzərdə tutulan layihələrdən, müasir çəqışışlardan söz

"Artıq milyonlarla əmlaka sahib olan Azərbaycan vətəndaşının öz daşınmaz əmlakı üzərində istənilən hərəkətləri etmək üçün fiziki olaraq iştirakına ehtiyac yoxdur"

niş sistemləri üzrə xidmətləri əhatə edir. Qeyd olunan sahələrdə xidmət keyfiyyətinin yüksəldiləməsi, xidmətdən yarananının asanlaşdırılması və vətəndaş məmənluğunu artırılması məqsədilə qabaqcıl beynəlxalq təcrübələr araşdırılıb. Vətəndaş ehtiyacları nəzərə alınmaqla innovativ yeniliklər tətbiq olunub. "Elektron Hökumətin İnkişafı Mərkəzi" elektron xidmətlərin göstərilməsinə "Elektron Hökumət" portalı vəsítəsilə təşkil edir.

17 oktyabr 2022-ci il tarixinde Quba şəhərində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin təşkilatçılığı ilə Elektron Hökumət üzrə icra Qrupunun növbəti görüşü baş tutub. Görüşdə 60-a yaxın müxtəlif dövlət qu-

aćıb. Ardınca rəqəmsal xidmətlərin təbliği və təşviqi, dövlət informasiya resurslarında kibertəhlükəsizlik mövzularında təqdimatlar edilib. Həmçinin "opendata" mövzusu, "Mobil Notariat", "E-qanun" mobil tətbiqləri barədə danışılıb. Ədliyyə Nazirliyi informasiya-kommunikasiya texnologiyaları idarəsinin rəisi Ağakərim Səməzdəzə bildirib ki, vətəndaşlara göstərilən xidmətlərin elçətan və şəffaf olması mobil tətbiqlərə diqqəti artırıb. Daha sonra Ədliyyə Nazirliyinin nümayəndəleri Qismət Qurbanov və Zaur Həsənov "Hüquqi aktların vahid elektron bazası"nın (E-qanun.az) mobil versiyasının və "Mobil notariat" tətbiqinin funksional imkanlarını nümayiş etdiriblər. Sonra iştirakçılarla elektron hökumətin inkişafı və rəqəmsal hökumə-

tə kecid ilə bağlı tədbirlərdən danışılıb. Bu sahədə mövcud vəziyyət və perspektiv inkişaf istiqamətləri barədə məlumatlar verilib. Eləcə də faydalı fikir mübadiləsi aparılıb.

"Multimedia" İnformasiya Sistemləri Texnologiyaları Mərkəzinin direktoru, Azərbaycan Internet Forumunun prezidenti Osman Gündüz deyib ki, 6-cı dəfə təşkil olunan bu formatda görüş çox faydalıdır. Ötən dövrə bu istiqamətdə müəyyən işlər görülüb. Ekspert vurğulayıb ki, icra Qrupu dövlət informasiya resursları sahəsində vahid koordinasiyanı həyata keçirmək, habelə rəqəmsal hökumətə kecidin, elektron hökumətin inkişafı və təşviqi üzrə dövlət orqanlarının fəaliyyətinin əlaqələndirilməsini təmin etmək

məqsədi ilə yaradılıb: "Bununla belə hiss olunur ki, kordinasiyanın gücləndirməsinə ciddi ehtiyac var. Son dövrlərin beynəlxalq hesabatları da göstərir ki, görüləcək işlər daha çoxdur. Əgər rəqəmsal hökumət qurulursa və kordinasiya qrupu da onun əsas orqanırsa, demək, onun təsir imkanları genişləndirilməli və rolu artırılmalıdır. Nazirlər və nazir müavinləri, hökumət üzvləri, deputatlar bu tip görüşlərdə aktiv iştirak etməlidir.

Əks halda integrasiyanı tamamlamaq uzun zaman alacaq. Rəqəmsal hökumətə kecidin hüquqi təminatı çox ləngiyir. Son zamanlar yaxşı nümunələr də var. Görüşdə təqdim olunan "Mobil notariat" resursunun son versiyası da hazırda ən faydalı hökumət rəqəmsal həlli hesab olunub. Artıq milyonlarla əmlaka sa-

hib olan Azərbaycan vətəndaşının öz daşınmaz əmlakı üzərində istenilən hərəkətləri etmək üçün fiziki olaraq iştirakına ehtiyac yoxdur. Yəni Azərbaycan vətəndaşı əmlakı üzərində hansısa sərəncam verilməsi üçün, almaq, satmaq, bağışlamaq və s. üçün dönyanın istenilən yerindən "Mobil notariat" vasitəsilə başqa birisinə etibarnamə verə bilər. Cox uğurlu və olduqca faydalı bir işdir. Onlayn mühitdə bu tip eməliyyatlari gerçekleştirmək üçün Ədliyyə Nazirliyi, notarial qurum şübhəsiz ki, xeyli sayda hökumət datalarına sahib olmalıdır. Görünür, qurum digər əlaqəli dövlət orqanları ilə xidmət göstərmək üçün zəruri olan çoxsaylı dataları integrasiya edə bilib. Ədliyyə Nazirliyinin, qurumun IT komandasının və dövlət-özəl tərəfdəşliq çərçivəsində çalışan "Crocusoft" şirkətinin rəqəmsal transformasiya sahəsindəki fəaliyyəti təqdirəlayıqdır. Ancaq faydalı, mobil rəqəmsal həllər hələlik çox azdır. Mövcud rəqəmsal arayışların və məlumatların hüquqi təminatı yaradılmalıdır. Düşünürəm ki, "e-Gov" koordinasiya qrupunun rəhbərliyi dövlət qurumlarında "eGov'a, rəqəmsal hökumətə cavabdeh şöbələrin və departamentlərin rolunun artırılması istiqamətdə işlər aparmalıdır. Hər bir nazirlikdə nazir müavinlərindən biri yalnız rəqəmsal sektora cavabdehlik daşımmalıdır və kordinasiya qrupunda təmsil olunmalıdır. İcra Qrupunun görüşlərinin intensivliyinin və məhsuldarlığından daha da artırılmasının əhəmiyyətli olacağını düşünürəm".

İsmayılov

Pediatri üsyən etdi

Tələbələrin, şagirdlərin ömrü qısalır

Bakıda 8-ci sinif şagirdi vəfat edib. "Qafqazinfo" xəbər verir ki, paytaxtın Binəqədi rayonu ərazisində yerləşən Zəngilan rayon 4 mömərləli tam orta məktəbin şagirdi Abduləzimli Dəniz dünyasını dəyişib. Azyaşının uzun süren xəstelikdən sonra vəfat etdiyi bildirilir.

Ötən gün isə Oğuz rayonunun Çaldaş kənd tam orta məktəbində dərs zamanı 11-ci sinif şagirdi Zarina Əhməd qızı Əzizovanın qəflətən həli pisləşib. Məktəbli xəstəxanaya çatdırılma da, onun həyatını xilas etmək mümkün olmayıb. Məktəbli qızın ölümü barədə danışan Çaldaş kənd məktəbinin direktoru Adil Səmədov hadisənin gənclərin "Çağırışaqədərki hazırlığı" dərsi zamanı baş verdiyini bildirib: "Zarina çox sakit, tərbiyeli, bir az da özünəqapalı qız idi, onun 6-ci dərsə qədər hər hansı narahatlığı olmayıb, hava soyuq olduğu üçün dərs açıq havada deyil, idman zamanında keçirilib. Qızın həli müəllim və şagirdlərin yanında pisləşib. Biz dərhal təcili tibbi yardım çağırıq, təessüf ki, həyatını xilas etmək mümkün olmadı". Direktorun sözlə-

rinə görə, bir gün önce Zarina özünü narahat hiss etdiyini deyirmiş: "Hadisədən bir gün əvvəl rayona anası ile şəxsiyyət vəsiqəsi almaq üçün getmişdilər, bizdə olan məlumatla görə, orada özünü pis hiss edib, sonra vəziyyəti normallaşdır. Amma vəfat etdiyi gün dərs müdətində narahatlığı olmayıb". Z.Əzizovanın atası da gənc yaşılarında qəflətən dünyasını dəyişib: "Zarinanın atası məktəbimizin gözetçisi olub, uşaqları kiçik yaşda olarken, təxminən 6 il əvvəl vəfat edib. Zarinanın qardaşı 8-ci sinifdə oxuyur, ataları gözlərinin önündə canını tapşırımsıdı. Bu hadisədən sonra oğlan da bacısı kimi özüne qapanmışdı. Onların ikisi də məktəbimizin en sevimli şagirdləri olublar". Kənd belədiyyəsindən bildirilib ki, məktəblinin ölümü ilə bağlı hazırda hüquq-mühafizə orqanında eksperitə aparılır.

Şagird ölümləri, təbii ki, ağrılı mövzudur. Bir neçə gün önce pediatr Vəqif Qarayev tədris illinin gedisatı, dərs yükünün ağırlığıyla bağlı valideynlərə müraciət edərək ehtiyatlı olmalarını tövsiyə etmişdi:

- Hər il oktyabr və may aylarında valideynlərin məktəbli uşaqlarla bağlı şikayətləri çoxalır. 14 yaş var, arterial təzyiqi yüksəkdi, gündüz 1-də dərsdən gəlir, sonra gedir hazırlıqlara, axşam 7-8-də evə qayıdır, sonra gecə 2-3-e kimi dərs hazırlayırlar, sehər 7-də də oyanır... Tanış mənzərədi? Mənəcə, hə! Əksər ailələrdə belədir. Müəllimlər sertifikasiyadan keçirilir. Kimin üçün yoxlayırsız müəllimləri? Əger uşaq başqa müəllimin yanına gedirse, imtahan nəya lazımdı?! Siz Allah, "repetitor bütün ölkələrdə var", nağılı ilə bizi elə salmayın. Hansı ölkədə repetitor yanına belə kütləvi axın var? Hələ ibtidai sinif şagirdlərinin hazırlıq kurslarından

tirahətə, heç yeməyə də vaxt ayıra bilmir. Hami ayaqüstü, tələm-tələsik yeyir. Məktəbə qaça-qaca gedirlər, məktəbdən evə "sürünə-sürünə". Məktəbdən qayıdan uşaqların sifətinə baxın, necə də yorğun, bitkin görünürələr. Hərə gedirik bununla, uşaqlarımızı hara aparırıq. Bütün bunlar uşaqların sağlamlığına ciddi ziyan vurur. Uşaq normal yuxu yatalıdır. Normal qidalanmalıdır. İstirahət etməli, həyətdə, küçədə oynamalı, dərsdən əlavə, digər məşğələlərdə iştirak etməlidir. Yalnız məktəb programı ilə mehdudlaşdırmaq olmaz. Uşaqın mahni oxumaq, rəqs etmek, rəsm çəkmək, kinoya baxmaq, qaćmaq, atlantib-düşmək

xüsusi tibbi vərəqəsi olmalıdır. Orada şagirdin səhhəti barədə, hansı xəstəliyi var, hamısı qeyd edilməlidir. Bəlkə şagirdin elə bir xəstəliyi var ki, ona idman hərəkətləri etmək, qaćmaq olmaz? Bunu məktəb rehbərliyi, müəllimlər bilməli və bu na uyğun davranışmalıdır. Orta məktəblərdə tibbi xidmət lazımlıdır. İstirahət etməli, həyətdə, küçədə oynamalı, dərsdən əlavə, digər məşğələlərdə iştirak etməlidir. Yalnız məktəb programı ilə mehdudlaşdırmaq olmaz. Uşaqın mahni oxumaq, rəqs etmek, rəsm çəkmək, kinoya baxmaq, qaćmaq, atlantib-düşmək

"Bir yandan dərs yükü uşaqların belini büküb, bir yandan da məktəbli çantaları"

də təbii haqqıdır. İndiki uşaqlar bunlardan məhrum qalıb, çünkü məktəb onları o qədər yükleyir ki, əlavə nəyəse nə vaxtları qalır, nə həvəsləri. Beyin yorulur. Yorğunluğun özü də orqanizmdə ciddi fəsadlar törədir. Qan dövranını pozur. Ürəyin normal ritmine mənfi təsir edir. Daim valideynlərə məslehet görür ki, uşaqları təbii qidalara alışdırınlar, sünü qidalardan uzaq dursunlar. Sünü qidalardan uşaqların mədə-bağırsaq sistemini pozur.

Pediatri qeyd etdi ki, məktəbilərin təhlükəsizliyi və sağlamlığı baxımından hər bir məktəblinin tibbi vərəsəsi olmalı və məktəbin tibbi otağında saxlanmalıdır:

- Məktəblərdə hər bir şagirdin

hər ay tibbi müayinədən keçirilməlidir. Sonra müayinə müddəti arasındakı fasılə yavaş-yavaş uzanır. Əvvəlcə 3 aydan bir, sonra 6 aydan bir və nəhayət, ildə 1 defə müayinə. Profilaktika baxımından tibbi müayinə vacibdir. Əger konkret xəstəlik varsa, artıq səhəbət müalicədən gedəcək. Ən qinanılması burdur ki, valideyn övladını hekim alısdırınlar, sünü qidalardan uzaq dursunlar. Sünü qidalardan uşaqların mədə-bağırsaq sistemini pozur.

Məlahət Rzayeva

Minlərlə sənədsiz ev var

Dövlət bilmir vətəndaşlarını hansı ünvanda axtarsın

"Bizdə vətəndaşların çoxu yaşadığı ünvan üzrə qeydiyyatda deyil".

Bunu Milli Məclisin dünən keçirilən iclasında deputat Aydin Hüseynov deyib. Deputat bildirib ki, bu da onun sehiyyə və digər xidmətlərdən istifadəsi üçün çətinlik yaradır: "Buna görə də mən təklif edirəm ki, vətəndaşların qeydiyyata düşmə prosesi sadələşdirilsin. Elektron şəkildə vətəndaşların yaşadığı yer üzrə qeydiyyata salınması təmin edilsin. Bu, bu gün çox aktual problemdir və həll edilməlidir".

Qeydiyyata düşmək istəməyənlerin bir qismi bunu aidiyyəti qurumlarının onlardan dövlət rüsumundan əlavə rüşvet tələb etmələri ilə elaqələndirirlər.

Əmlak eksperti Xeyalə Sə-

"Çox insanlar yaşadığı binada deyil, tamamilə uyğun olmayan yerlərdə, qohumlarının ünvanında qeydiyyatdadırlar"

fərlinin "Şərqi"ə açıqlamasına görə, insanların əksəriyyəti sənədsiz mənzillərdə qeydiyyatsız yaşamaq məcburiyyətdədir: "Əvvəllər sənədi olmayan

evlərlə bağlı məhkəmə qaydasında qətnamə qəbul edildi və həmin şəxsləri evlərə qeydiyyata alırdılar. 2005-ci ildə Ədliyyə Nazirliyi məhkəmələrə qeyri-rəsmi göstəriş verib ki, belə hallara yol vermək olmaz. 2005-ci ildən sonra əger yaşadığı daşınmaz əmlakla bağlı sənəd yox-

dursa, heç kimi yaşadıqları evlərə qeydiyyata almırlar".

X.Şəfərlinin fikrincə, yeni tikilmiş binaların qeydiyyat sənədinin verilməməsi vətəndaşlar

üçün ciddi problem yaradır. Çox insanlar yaşadığı binada deyil, tamamilə uyğun olmayan yerlərdə, qohumlarının ünvanında qeydiyyatdadırlar: "Ortaya çıxan narahatçılıqlar dövlətin özü üçün də uyğun deyil, öz vətəndaşının elementar problemini həll etməkdə çətinliklər ortaya qoyulur. Prinsipial yanaşılsısa, məsələ öz həllini tapar. Onlarla bina var ki, çoxdan, hətta on illərdir orada yaşayış var, amma təhvil götürülməyib və sənəd verilməyib. Mənəcə, binanın təhvil götürülüb-götürülməməsindən asılı olmayaraq, bu bir mülkiyyətdir və tikilibsə, ona təminat verilməlidir. Bütün vətəndaşların harada axtarılacağı dövlətin problemidir və dövlət də bunu həll etməlidir. İstənilən halda, qanunsuz evlərin tam sənədlesdirilmədiyi təqdirdə, məsələnin həlli mexanizmi görünür. Ona görə də bu məsələ ancaq qanunsuz tikililərin sənədlesdirilməsindən sonra həll oluna bilər".

Gündə 2 saatdan artıq olmaz

Sosial şəbəkələr insanlarda təşviş pozuntusu yaradıb

Sosial şəbəkələr, face-book, instagram insanlarda təşviş pozuntusunu 12 faiz artırıb.

"Medicina" xəbər verir ki, bəy-nəlxalq elm qrupu ABŞ-in 775 kollecinin tibbi məlumat bazasını incələyib.

Daha sonra 8000 tələbədən psixi və fiziki sağlamlıq barədə sorğu aparılıb.

Məlum olub ki, sosial şəbəkələrdən çox istifadə edənlərdə depressiya 9%, generalizə olunmuş təşviş həyəcan pozuntusu isə 12% artıb.

Alimlər bildirir ki, buna səbəb uyğun olmayan sosial müşayiət və ümidsizlikdir.

Onlar yeniyetmə və gəncləri sosial şəbəkələrdə gündə 2 saatdan çox olmamaq şərtlə istitadə etməyi tövsiyə edir.

Şəymən

Paytaxtda tıxac məsəlesi ciddi bir problemə çevrilib. Əhalinin mütləq əksəriyyəti tıxacdən əziyyət çəkir. Xüsusile də biz kənar- dan Bakıya gələnlərin sayında bunu açıq görürük. Hər gün çox sayıda insan Sumqayıta, Sumqayıtdan Bakıya, Masazırə, Xirdala-na və digər ərazilərə gedir. Əlbəttə, bu da nəqliyyata öz təsirini göstərir. O baxımdan, tıxac məsələsinin kökündən həll edilməsi üçün çox ciddi təhlil aparılmalıdır. Qərarlar qəbul edilməlidir.

Bakıda yolların yükünün hədsiz çox olması, alternativlərin azlığı, bəzi hissələrdə, ümumiyyətə, olmaması uzun müddətdir müzakirə olunur. Bunun üçün yeni nəqliyyat növü kimi, tramvay və trolleybusların bərpasından tutmuş, Bakıda Xəzərin üzərində körpü tikilməsinə qədər bir çox variant müzakirə olunur.

Asma körpü məsəlesi 2010-cu illerde müzakirə edilib, hətta layihə və smeta da hazırlanıb. Lakin bəlli olmayan səbəblərdən arxivdə qalıb. 2010-cu ildə mətbuat yazdı ki, bir neçə il sonra dənizin ortası ilə Şixovdan Ziğ qəsəbəsinə qədər uza-nacaq körpü tikilecək.

Milli Məclisin iclasında deputat Elşən Musayev deyib ki, tıxaclarla bağlı problemi həll etmək üçün dənizdən istifadə etmək lazımdır.

Deputat bildirib ki, qardaş Türkiyədə bu təcrübədən artıq istifadə olunub: "Sadəcə, dəniz üzərində bir neçə dayanacaq qurulmalıdır. Bu olsa, Bakı ilə Sumqayıt arasındada, o cümlədən Gənəşlidiə olan tıxaclar da aradan qaldırılar. Eyni zamanda velosiped yollarının çəkili-məsi ilə bağlı iş gücləndirilməlidir".

Nəqliyyat eksperti Eldəniz Cəfərov "Şərq"ə açıqlamasında de-

İctimai nəqliyyatlarda problemlər həll olunmayıb

Marşrut avtobusları və metro qatarlarındakı sıxlıq pik həddədir

"Tıxaclar Bakının bəlli kiçə və prospektlərində yaşanır, bunları aradan qaldırmaq çətin olmamalıdır, sadəcə peşəkar kadrlardan ibarət komanda formalaşdırmaq lazımdır"

yib ki, Bakı şəhərindəki tıxacların qarşısını almaq üçün geniş və kompleks tədbirlərin keçirilməsi-nə ehtiyac yoxdur: "Tıxacların səbəbi həddindən artıq çoxdur, lakin qurumlar problemin həllinde istekli olsalar, qisa müddədə bunu aradan qaldırmaq mümkünür. Mərhələli addımlar atmaqla da buna nail olmaq olar.

Yol infrastrukturunun yaxşı teşkil olunmaması, vaxtilə avtomobil yollarının, piyada səkilərinin, parklanma yerlerinin zəbt edilip, yerində

hündürmərəbəli binaların tikilmesi, tikilən yaşayış və biznes mərkəzlərinin parklanma yerlərinin olmaması və s. başlıca səbəblərdir. Şəhərsalma və arxitektura qaydalarına görə, hər bir obyektin parklanma yeri olmalıdır. Mövcud pulsuz parklanma yerleri var, amma onların ünvanlarını vətəndaşların çoxu bilmir. Kimlərinsə maraqları naməbu ünvanlar gizli saxlanılır. Diger tərəfdən, Bakıda avtomobilərin sayı da çoxdur.

Tıxaclar Bakının bəlli bir neçə

küçə və prospektlərində yaşanır. Bunun isə bir neçə subyektiv səbəbi var ki, onları aradan qaldırmak o qədər da çətin məsələ deyil. Sadəcə olaraq işinin peşəkarı olan kadrlardan ibarət komanda formalasdırmaq lazımdır. Aidiyyəti qurumlar nəqliyyatın hərəketini düzgün tənzimləsələr, yollarda hərəket bu qədər bərbad səviyyədə olmaz.

Aidiyyəti qurumlar tıxacların azalması üçün ictimai nəqliyyatlardan istifadənin stimullaşdırılmasını tövsiyə edir. Gözəl təklifdir, amma sual olunur, hansı ictimai nəqliyyatdan istifadəni stimullaşdıracaqlar? Marşrut avtobusları və metro qatarlarındakı sıxlıq pik həddədir. Önce Bakı metropolitenində stansiyaların sayı, eyni zamanda marşrut avtobuslarının sayı artırılmalıdır. Yaxşı ki, "manatlıq" taksilər var. Onların sayesinde mərkəzdən kənarda yaşayan insanlar səhər işe, axşam işe qayıda bilir. Ümid edirəm ki, ilin sonuna qədər Nazirlər Kabinetinin həyata keçirdiyi layihələrin icrası sürətlənəcək və ictimai nəqliyyat sahəsindəki problemlərin aradan qaldırılmasına nail olacaqlar".

E.Cəfərov bildirib ki, infrastruktura uyğun olan küçə və prospektlərdə sürətli tramvay xətləri尼 çəkmək olar. Bu yol isə şəhərin mərkəzində, bulvar yolunda

çəkilib dekorativ xarakter daşı-mamalıdır: "Bu, rentabelli olmaya-çaq və sadəcə, Bakıya turistlərin marağını artıracaq. Bu xətlər intensiv hərəket və sıxlıq olan prospektlər paralel yollarda çəkilməlidir. Trolleybuslara ehtiyac görmürəm. Bu gün dünyada ekoloji cəhətdən təmiz olan nəqliyyat vasitələrinin sayı onsuz da artır. Yaxın illərdə Bakı şəhərində də elektrik və hidrogenle işləyən avtomobil və avtobusların sayı artacaq. Elektromobilər olan yerdə də trolleybusları yenidən istifadəyə qaytarmaq və on-lar üçün əlavə xətlər çəkməyə ehtiyac yoxdur".

Alternativ yollarla bağlı verilən təkliflərə gəldikdə isə ekspert deyib ki, dünya təcrübəsində olduğu kimi bir neçə mərtəbəli yollar çəkilməlidir. Bunun üçün də külli miqdarda maliyyə lazımdır, çünki bu yolların ərsəyə gəlməsi üçün Bakı yenidən səkülüb-tikilməlidir.

Su nəqliyyatından istifadə ehtimalına gəldikdə isə ekspert deyib ki, dəniz taksilərindən istifadə etmək məqsədə uyğun təklifdir. Bakı buxtasında və Sumqayıt ərazisində dəniz taksilərinin istifadəsində heç bir çətinlik yoxdur.

Velosipeddən ictimai nəqliyyat növü kimi istifadəyə gəldikdə isə E.Cəfərov deyib ki, velosiped Azərbaycanda yalnız idman növü kimi inkişaf edib: "Velosiped yolları avtomobil yoluñ üzerinde olmalıdır, piyada səkilərində yox. Velosiped sürücüsü də avtomobil sürücüleri ilə eyni hüquqlara malikdir. Bakı şəhərində velosipedlə işe gedib-gəlmək mümkün deyil. Buna səbəb isə velosiped yollarının piyada səkilərindən çəkilməsidir".

Şeymən Bayramova

Ermənistən yenə "dərs" istəyir

"Ordumuzun şəxsi heyəti zərurət yarandığı halda düşmənin mövqelərini darmadağın edəcək"

Oktyabrın 20-si saat 16:30-dan saat 17:35-dək Ermənistən silahlı qüvvələrinin bölmələri atəşkəsi pozublar.

Basarkeçər rə-yonunun Gənəşləri və Yuxarı Şorca yaşayış məntəqələri istiqamətlərində yerləşən mövqelərindən Ordumuzun Daşkəsən rayonunun Astaf və Kəlbəcər rayonunun Zəylik yaşayış məntəqələri istiqamətlərində yerləşən mövqelərini müxtəlif çaplı silahlardan fasilelərlə atəşə tutub.

Müdafie Nazırlığının məlumatına görə, Azərbaycan Ordusunun qeyd olunan istiqamətlərde yerləşən bölmələri tərəfindən adekvat cavab tədbirləri görüllüb.

Məsələyə münasibət bildirən hərbi ekspert Ədalət Verdiyev "Şərq"ə açıqlamasında bildirib ki, Ermənistən tərəfinin son aylarda atəşkəsi pozması, Azərbaycanı sentyabr ayında nümayiş etdirdiyi ustad dərslərini yenidən nümayiş etməyə sövg edir: "Vətən mühəribəsində və ondan sonrakı dövrdə baş verən bütün təxbibatlar zamanı kifayət qədər ciddi insan və teknika itkisine məruz qalan Ermənistən növbəti dəfə mövqelərimizi atəşə tutması, sərhadlərə qoşun cəm勒əsi sağlam məntəqə siğmir. Rəsmi İrəvanın bu fəaliyyətləri, Avropa İttifaqının missiyasına münaqışın başa çatmadığı baredə müyyəyen mesajlar vermək məqsədi daşıyır. Əzizliş Ermənistən belə bir zəif potensial ilə, Azərbaycana qarşı təxbibatlar heyata keçirməsi, onların ərazi iddialarının və revanş niyyətlərinin yenidən alovlandığını göstərir. Lakin Ermənistən hansı məqsəd və kimin göstərişi ilə Azərbaycan Ordusunun mövqelərinə atəş açması bizi maraqlandırmır. Hesab edirəm ki, ordumuzun şəxsi heyəti zərurət yarandığı halda düşmənin mövqelərini darmadağın edəcək və həmin ərazilərdə Azərbaycan bayrağını dalgalandıracaq".

Liz Trass ən layıqli idi

Onun istefasından sonra heç bir namizədin nüfuzu yüksək görsənmir

qərarın verilmesi Britaniya cəmiyyətində xoş qarşılığınmadı. Xanım Liz daha sonra isə iqtisadi qərarlar qəbul etdi. Bu qərarlar isə Trampin qərarlarına bənzəyirdi.

Belə ki, o, bununla kiçik və orta biznesin deyil, böyük sahibkarların vergilərini aşağı salmağa çalışdı. Bu qərar isə bündə kəsiri yaratdı və onların bunu qarşılamadıqbaşlı heç bir planı yox idi. Nəticədə də ölkənin hem funt-sterlinqi dəyərini itirdi, hem də birjaları alt-üst oldu. Bu hadisədən sonra isə qərarı geri çəkərək günahı iqtisadiyyat nazirinin üzərinə yığdılar və onun istefasını tələb etdilər.

Bu isə baş nazırı məsuliyyətdən azad etmedi. Aparlığı siyaset baş nazırın sadəcə böyük biznesə lobbiçilik etdiyi, əslində isə ölkə iqtisadiyyatından və nələrin baş verəcəyi barədə fikrin olmadığını göstərdi. O, bu qərarlarla özünün sonunu hazırladı və İngiltərə tarixinde ən tez istefasını tələb etdi.

Analitik qeyd edib ki, qarşidan gə-

lən seckilərda Boris Consonun şanslılığını yüksək qiymətləndirmir: "Amma bir məsələ var ki, Britaniyada artıq konsernativ qaydada normal namizəd qalmayıb. Sonuncu gözə çarpan namizəd Liz Trass idi. Onun istefasından sonra isə heç bir namizədin nüfuzu yüksək görsənmir. Bu nüansları nəzərə alsaq, B.Conson yenidən sehnəyə atılmaq istəyib. Ümumiyyətə isə bütün proseslərin Rusiya ilə bağlı olduğunu düşünür və rus keşfiyyatının bu işdə müyyən rol oğluğuna inanıram.

Cünki Kremlin əsas hədəfi Avropa ölkələrindən sağ partiyaların eli ilə siyasi qeyri-stabillik yaradıb, onların başını qatmaqdır. Bununla da onlar bu ölkələri Ukrayna cəbhəsindən geri çəkilməyə mecbur edirlər. Ukraynanın tərəfində olan Conson və Trassın sıradan çıxarılması, dərinlərdə rus xərçi keşfiyyatının təsiri ola biləcəyi ehtimalını üzə çıxarıb".

Nihat Müzəffər

Nihat

“Məktəblərdə dini təbliğatın aparılması yolverilməzdır”

Elçin Əfəndi: “Valideynlər belə hallarla qarşılaşanda müvafiq dövlət orqanlarına müraciət ünvanlanmalıdır”

Yevlaxda şagirdlərinə “mərsiye” ifa etdirən müəllim haqqında araşdırma başlanılib.

Bir müddət önce Yevlax şəhər Sahib Əliyev adına 1 nömrəli məktəbin riyaziyyat müəllimi Naile Babayevanın şagirdlərinə dərs zamanı İmam Zamana həsr olunan “Salam Fərmandeh” (Salam komandır) mahnisini ifa etdirmişdi.

Mesələ ilə bağlı Elm və Təhsil Naziliyi, eləcə də müvafiq regional təhsil şöbəsi dini görüşlərini şagirdlər arasında təbliğ edən pedaqoqa sonuncu xəbərdarlıqla şiddetli töhmət verilmişdi.

“Pedaqoq hansısa dini cərəyanı yaymağa çalışırsa, dərhal onun barəsində tədbir görülməlidir. Fəaliyyətinə xitam verilməlidir”

təbə, təhsilə aid olmayan mövzuların, konkret olaraq prezidentin Mossad tərəfindən qorunduğuunu, sionist olmasına propaqandasını aparırlar.

Məktəbdə yaşanan hadisə barədə “Şərq”ə danışan təhsil eksperti Elçin Əfəndinin qənaətincə, məktəblərdə dini təbliğatın aparılması yolverilməzdır:

Müəllim verilmiş cəzadan nəticə çıxarmayıb.

4 ay səssizliyə qapanan Nailə Babayeva yenidən dini görüşlərinin təbliğatı ilə fəaliyyətə başlayıb. Bu dəfə o, dövlətçiliyə xələl getirən təhlükəli paylaşımı ilə gündəmə gəlib. “Riyaziyat müəllimləri”, “Prezidentə dəstək”, “Yevlax məktəb” kimi qruplarda mə-

“Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına görə din dövlətdən ayrıdır. Hər keçin dini etiqad azadlığı var. Lakin o demək deyil ki, kimse başqası üzərində hegemonluğa, təbliğatın berqərar olmasına imkan yaratmalıdır. Təhsil müssəsəsində din təbliğ edilməməlidir. Həyat bilgisi fənnində dinlər haqqında nəzəri məlumat çatdırılır. Pedaqoq hansısa dini cərəyanı yaymağa çalışırsa, dərhal onun barəsində tədbir görülməlidir. Fəaliyyətinə xitam verilməlidir. Valideyn övladını məktəbə elm öyrənməyə göndərir. Dini təhsil almaq niyyəti olsa idi, mədrəsə kimini din təhsili verən istiqamətlərə yönəldərilər. Biz dünyəvi dövlətlik. Müxtəlif dinlərə hörmətlə yanaşırıq. Ölkəmizdə İlahiyyat Universiteti də var. Dini təhsil almaq istəyənlər ora daxil ola bilər, şəxsi seçimdir. Məktəbyaşlı uşaqlara isə kimse dini mövqeyini müəyyənləşdirməsi üçün təsir edə bilməz. Valideynlər belə hallarla qarşılaşanda müvafiq dövlət orqanlarına müraciət ünvanlanmalıdır”.

Aygün Tahir

Qazaxıstanda “Turanın səsi” beynəlxalq mahnı müsabiqəsi keçirilib

Qazaxıstanın Türküstən vilayətində qazax mahnılarının Voice of Turan (Turanın səsi) beynəlxalq müsabiqəsi keçirilib.

Azərtac Kazinform agentliyinə istinadla xəber verir ki, mahnı müsabiqəsi Qazaxıstan Respublikasının Milli bayramı - Respublika Gününe həsr olunub. İki gün ərzində dünyanın müxtəlif ölkələrindən gəlmiş iştirakçılar qazax mahnlarını ifa ediblər.

Münsiflər heyətinin qərarına əsasən, Gürcüstandan olan Tatyana Kobaladze Qran-Prinin sahibi olub. Birinci yeri Tatarstanlı İlqiz Şayxraziyev, ikinci yeri serb müğənni Stefan Zdravkoviç və polşalı müğənni Mixal Kaçmarek tutublar. Üçüncü yeri Katarina Bogiceviç (Montenegro), Kristina Dankova (Bolqarıstan), Navruza Maxadjanova (Özbəkistan) layıq görüldü.

Qeyd edək ki, bundan əvvəl müsabiqə iki dəfə onlayn rejimdə keçirilib. 2020-ci ildə Qran-Pri mükafatını moldovalı ifaçı, 2021-ci ildə isə buryatiyalı müğənni qazanıb.

Sirop və maye dərmanlarının satışı dayandırılır

Bəzi öskürək və soyuqdəymə dərmanları kəskin böyrək zədələnməsinə gətirib çıxarırlar

İndoneziyada 100-ə yaxın uşağın ölümdən sonra bütün sirop və maye dərmanlarının satışı dayandırılıb. Belə ki, yerli səhiyyə qurumu bəzi öskürək və soyuqdəymə dərmanlarının kəskin böyrək zədələnməsinə və son bir ildə 99 uşağın ölümüne səbəb olduğunu bildiriblər.

Məlumatə görə, həzirdə dərmanlara görə 200 uşaqda böyrək zədələnməsi hadisəsi aşkar edilib. Onların əksəriyyətinin yaşı beş-dən aşağıdır.

Xatırladıq ki, bir müddət əvvəl Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) 70-ə yaxın uşağın ölümüne səbəb olan dörd öskürək və soyuqdəymə siropu (“prometazin” oral məhlulu, uşaqlar üçün “Kofexmalin” və “Makoff” öskürək siropları, həmçinin soyuqdəymə qarşı “Magrip N” siropu) ilə bağlı xəbərdarlıq edib. Hindistan əczaçılıq şirkəti tərəfindən istehsal edilən sözügedən preparatların tərkibində dietilen qlikol və etilen qlikolun qəbulədilməz səviyyədə olduğunu bildirib. ÜST rəsmiləri bildiriblər ki, bu siroplar potensial olaraq kəskin böyrək zədələnməsinə səbəb olur. İndoneziya Səhiyyə Nazirliyinin açıqlamasında, ölkədə istifadə edilən bəzi maye dərmanlarda ey-

“Şərq”ə açıqlamasında deyib ki, preparatların dozasına və qəbul qaydasına diqqət etmək lazımdır: “12 yaşa qədər uşaqlarda kombinə olunmuş qızdırma salan preparatlardan istifadə etmək məsləhət deyil”.

Öskürək siroplarının zərərinə gəldikdə isə pediatr deyib ki, dərman preparatları ilə bağlı məsələ tez-tez yenilənir:

“Əvvəller yeni istifadəyə verilən dərmanlar haqqında da zərərli dir, öldürür kimi ifadələr deyilirdi. Halbuki neçə nəsil uşaqları o dərmanlarla böyüdü. Bir müddət sonra isə həmin dərmanlar səbəkədən çıxarırlı, zərərlə olduğunu bəyan etdilər. Valideynlər də haqlı olaraq çəş-baş qalırlar ki, axı o vaxt bize bu dərmanların yaxşı olduğunu deyirdilər. Deməyim odur ki, təbabət tez-tez dəyişən bir sahədir. Yeni icadlar olur. İctimaiyyətə məlumat verəndə gərək çox ehtiyatlı olaq. Həm hekimlər, həm də əczaçı tərafiya ilə məşğul olan laboratoriyalar, elmi mərkəzlər, institutlar diqqətli olmalıdır”.

Pediatr Reyhan Bayramova

İrəvana təzyiq göstərən yoxdur

Təxribatlar beynəlxalq güclərin gözü qarşısında baş verir

“Ermənistanın təxribatları davam edəcək. Azərbaycan unutmamalıdır ki, səhəbət düşmən ölkədən gedir”.

Bu sözləri “Şərq”ə hərbi ekspert Üzeyir Cəfərov deyib. Onun sözlərinə görə, ərazilərimiz 44 günlük savaşın pik nöqtəsi hesab edilən noyabr ayına qədər davamlı şəkildə Ermənistanın atəşinə məruz qalacaq:

“Azərbaycanın Silahlı Qüvvələri qarşı tərəfin bütün təxribatlarına hazırlıdır. Ordumuzun qorxmaz iradəsi, bacarığı hesabına düşmənin töredə biləcəyi istənilən provokasiyanın qarşısı vaxtında ve sərt şəkildə alınacaq. Eyni zamanda igid əsgərlərimiz düşmənin ritorikasını aşağı salmaq üçün lazım olan qədər əks addımlar atacaqlar. Buna heç kimin şübhəsi olmasın. Baş verenlər mənim üçün hər hansı bir təccüb doğurmur.

Guya Ermənistan ərazisinə beynəlxalq missiya göndərilib. Am-

məyəcək. Ermənistan sonda məcbur qalıb, Azərbaycanın həm ərazi bütövlüyü ilə bağlı indiyə qədər de-mədiyi, həm də Praqada səsəndiridiyi fikirləri artıq sənəddə də öz imzası ile təsdiq edəcək.

Nehayət, düşmən ölkə başa düşəcək ki, bölgədə sülhün və əmin-amənlığın bərpa olunması üçün Azərbaycan və qardaş Türkiyə ilə bir araya gelməlidir. Doğrudur, qorular yalnız rəsmi Bakı və ya rəsmi Ankaranın deyil, eyni zamanda Ermənistanın da müəyyən maraqlarına xidmət edə bilər.

Qeyd edək ki, Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin bölmələri oktyabrın 20-si gecə saatlarında Daşkəsən rayonunun Astaf, Kəlbəcər rayonunun Zəylik və Mollabayramlı yaşayış məntəqələri istiqamətlərində yerləşən mövqelərini müxtəlif çaplı silahlardan fasilələrlə atəşə tutub.

Süleyman Mehti

Şəymən

Şagirdlər istədiyi geyimdə dərsə gedə bilməzlər

"Məktəblərlə bağlı hazırlanan qaydaları lağlağıya çevirmək təessüf doğurur"

Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən "Ümumi təhsil müəssisələrində şagird davranışlı qaydaları" və "Valideyn-məktəb münasibətlərinin tənzimlənməsi üzrə telimat" hazırlanıb. Neticədə ümumi təhsil müəssisələrindən: çox dar geyim, hündürdən ayaqqabı, dizdən yuxarı olan etek, zinat əşyasi və bahalı saat kimi akcessuarlar, qeyri-adı saç düzümü və saç rəngi, uzun və rəngli dirnaqlar, makiyaj, saqqal və s. qeyd olunularla bağlı daxili qaydalar tətbiq etmələri tələb olunub.

Yeni qaydalarда öz əksini tapan şagirdlərin saç rəngini dəyişməsi, qisa və dar geyimləri, eyni zamanda, saqqal saxlamasına qoyulan qadağalar cəmiyyət tərəfindən heç də birmenali qarşılanmayıb. Məsələ əksər sosial şəbəkədə bir çox istifadəçilər tərəfindən gülüş obyekti-

ne çəvrib. İstifadəçilər bunlardan daha çox ölkədə təhsilin keyfiyyətini artırılmasına ehtiyac duyulduğunu dilə getiriblər.

Fəlsəfə doktoru Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şuranın üzvü İlqar Orucov sözügedən qaydalarla bağlı "Şərq"ə danışarkən bildirib ki, bu normaların cəmiyyətdə gedən müzakirəsindən xəberdardır və insanların belə ciddi mövzuları lağlağıya çevirməsindən təessüflənir: "Cəmiyyətin bu cür məsələlərə aqressiya nümayiş etdirmeyindən, ironiya ortaya qoymağından olduqca narahatam. Nəyəse qarşı bir münasibəti ortaya qoyma, orda tənqid etdiyimiz məqamı dərk etməliyik. Əlbəttə ki, ictimai rəyin nəzərə alınması olduqca vacibdir. Amma göstərilən münasibət savadlı arqumentlərə söykənməlidir.

Məsələn, bizim valideynlər qız övladlarının məktəbə açıq-saçlı geyimdə, qısa etekdə gəlməyini qəbul edərmi? Men şəxsən etmirəm. Bunu geri düşüncəli olmadığı əlaməti kimi də qəbul etmirəm. Elecə də oğlanların məktəbə istenilən saç düzümündə gəlməsi düzgün deyil. Hələ ziyət əşyaları ile təhsil ocağına daxil olan müəllimləri demirəm. Bu, sadəcə olaraq bayağı zadəganlığın əlamətidir. İnkışaf etmiş dünya ölkələri bənərən çoxdan imtina edib. Fikirləşirəm ki, məktəblərdə milli dəyərlər də qoruma-lıdır. Yeni qaydalar bizə bu işdə yardımçı

olacaq".

İ. Orucov vurğulayıb ki, indi bütünlük də hər kəs həmin qaydaların hazırlanmasına dəstək verməlidir: "Məktəb ictimai yerdə. Təlim-tərbiye müəssisəsidir. Tədrisle bərabər yeni nəsil burda tərbiye olunur. Tərbiyənin də aşilanması üçün şagirdlərə müəyyən davranışlar formalasdırmaq lazımdır. Bu, məktəbli geyimin dən tutmuş, məktəblinin zahiri görkəminin müəyyən normalarla tənzimlənməsinə qədər olan bütün məsələləri özündə birləşdirir. Şagirdlərin saç düzümü, geyimi ilə bağlı standartlar mütləqdir.

Eyni zamanda bu normalar müəllimlər üçün olmalıdır. Müəllim öz geyimi ilə cəmiyyətə nümunə olmalıdır. Şagirdlərin istədiyi geyimdə məktəbə gəlməsi yolverilməzdir. Dünyanın fərqli, elm və təhsil səviyyəsi yüksək olan ölkələrində səfərdə olmuşam. Ordakı məktəblərlə yaxından tanışam. Birmənəli olaraq deyə bilerəm ki, həmin məktəblərin hər birinin öz qaydaları var. Özəl, bələdiyyə, dövlət və s. hamisinin öz normaları olur. Bu normalar şagirdlərə davranış mədəniyyətinin formalaşmasına xidmət edir".

Ictimai Şuranın üzvü son olaraq qeyd edib ki, eger insanlarımız məktəblərdəki təhsilin keyfiyyətindən narahitlərlə, bununla bağlı da öz sağlam və savadlı mövqelərini ortaya qoymub, tekliflər irəli sürə bilərlər.

Günəş Mərd

"Göyərçinləri peçenye kimi yeyirlər"

Qatil qəğayıların qarşısı alınmaz hala gəlib

(Əvvəli səh: 16-da)

Qağayı populyasiyasının artmasına qarşı çox çərə olmadığını deyən Kaya, "Təbiət özünü kompensasiya edir.

Göyərçinlər tamamilə yoxa çıxmır. Böyük fəlakətlər, problemlər var, təbiət bunların hamısını özü kompensasiya edəcək. On böyük müdaxile insan müdaxiləsidir. İnsan müdaxiləsi olarsa, təbiət məhv olar. Amma dağıntı, təbiətdə öz-özünə baş veren fəlakətlər olmasa təbiət öz-özünə kompensasiya edər. Qağayıları da başdan və ayağa qırmaq olmaz. Onlar da təbiətin bir halqasıdır. O halqadan üzük çıxarsan təbiətdə balanssızlıq olar. Gəlin təbiəti öz-özünə buraxaq. Çünkü təbiətə ehtiyacımız var. Təbiət olmasayıd, biz də mövcud olmazdıq. Sağlam həyat üçün sağlam təbiət vacibdir" deyə bildirir. İllərdir Səlimiye Məscidi meydanında bir çox göyərçin növlərinin olduğunu bildirən Aydoğan Bilgen isə məscidlər göyərçinlər arasındaki bağda diqqət çəkib və bu ifadələrdən istifadə edib: "Göyərçinsiz Səlimiye yoxdur. Məscidlər göyərçinlərin olduğu yerlərdir. Amma bu qədər qəğayılar hardan gəldi, bilinmir. Qağayı suda yaşayan quşdur. Bütün Edirnəni işgal edib. Bütün binalarda var. İnsan yata bilmir, narahat olur. Daha çox göyərçin və ququ dediyimiz quşlara hücum edib onları bir-bir məhv edirlər. Göyərçinləri peçenye kimi yeyirlər. Əvvəller bütün məscidlər, ister Köhne məscid olsun, göyərçinlərlə dolu idi. O, məscidin maskotu idi. Təessüf ki, indi azalıb. Bunun qarşısı alınmalıdır".

Turan

"Freedom House" yenə qərəz nümayiş etdirdi

"Freedom House" ("Azadlıq Evi") internet azadlığı ilə bağlı dünyanın 70 ölkəsini əhatə edən növbəti hesabatını açıqlayıb. Azərbaycan 38 balla dünyada azad olmayan ölkələr sırasına daxil edilib. "Freedom House"un hesabatına görə, Azərbaycanın internet azadlığını görə vəziyyəti ötən illə müqayisədə müsbətə doğru dəyişsə də, yenə də interneti "Qeyri azad" ölkələr sırasına daxil edilib.

Diqqətəkən məqam isə odur ki, Azərbaycan cəmi 1-2 bal artıq toplasa interneti daha yaxşı olan kateqoriyaya, "Qismən azad" ölkələr siyahısına düşə bilərdi.

"Freedom House" internet azadlığı reytingini keyfiyyətli internete elçatanlıq və məhdudiyyətlərin olması, müstəqil tənzimləyici qurumun fəaliyəti, internet trafikin, saytların və kontenən bloklanması, hüquqi bazanın mövcudluğu, internet istifadəçilərin hüquqlarının qorunması və izlənilməsi, internet resurslara kibər hücumlar və s. bu tip məsələləri dəyərləndirməklə müəyyən edir.

Hesabatda Azərbaycanla bağlı təqdim edilən arayışı oxuduğunu vurğulayan Azərbaycan Internet Forumunun prezidenti Osman Gündüzün "Şərq"ə açıqlamasına görə, hesabatda reallığı eks etdirən, həqiqətə uyğun olmayan və açıq-aşkar ikili yanaşma tətbiq olunan hissələr var: "Hesabata görə, son bir

Osman Gündüz: "Bu təşkilatın metodologiyasında qüsurlar var"

Novella Cəfəroğlu: "Bizim ölkəyə gələnlər, görüşsünlər, internetimizə, yazışmalarımıza baxsınlar"

ildə internet azadlığı 28 ölkədə pisləşib, 26 ölkədə yaxşılaşıb. Rusiya internet azadlığını daha çox məhdudlaşdırın ölkə olub. Düşünürəm ki, Azərbaycan internetində müəyyən problemlər olsa da "Freedom House" təşkilatının bizi interneti "Azad olmayan" ölkələr sırasında daxil etməsi, yumşaq desəm, ədaletli deyil.

Qurum Azərbaycanı "azad olmayan" ölkə sırasına daxil edib, amma "Qismən azad" olan ölkələr sırasına baxanda görəmek olar ki, ya açıq-aşkar "Freedom House" qərezlidir, ya da metodologiyasında qüsurlar var. Azərbaycandan qat-qat pis vəziyyətdə olan, inkişaf etməyən, mühafi-

zekar internet mühiti olan ölkələr "Qismən azad" ölkələr sırasına daxil edilib.

Bu isə onu göstərir ki, son illərdə olduğu kimi, bu il də adıçəkilən qurum Azərbaycana qarşı ədalətli mövqə sərgiləmir, ikili yanaşmalara yol verir".

Bununla belə ekspertin fikrincə, hesabatda Azərbaycan interneti ilə bağlı bir çox diqqət yetirməli, tənqid məqamlar var ki, reallığı eks etdirir, onların araşdırılması və aradan qaldırılması vacibdir: "Fikrimcə, səlahiyyətli qurumlarımın Hesabatı inçələməsi, qeyd olunan qüsurların təhlil edilməsi, qərəzli yanaşmalarla bağlı quruma müraciətlər edilməsi, əməkdaşlıq imkanlarının axtarılması daha doğru olardı".

Hüquq müdafiəcisi Novella Cəfəroğlu həmin təşkilatları ölkəmizə dəvət edib: "Hüquq müdafiəcisi kimi deyim ki, onlardan Bakıya gəlmələrini xahiş edirəm, gələnlər, görüşsünlər, internetimizə, yazışmalarımıza baxsınlar. Onda nə qədər qərəzli olduqlarını anlayacaqlar. Biz də onları ermənilərin dağlığı Ağdam və digər ərazilərimizə apararıq. Demokratlar hər yere Ukraynanı car çəkirlər, düz də edirlər, amma nəzərə ala q ki, son 30 ilde bir dəfə də bizə dəstək olmayıblar. Birçə gələnlər, nə istəyirlərsə göstərək. İnsan haqlarından tutmuş digər məsələlərə qədər izah edə bilərik".

Şeymən

Təsisçi və baş redaktor: Akif Aşırı
Baş redaktorun müavini: Yusif Nəzərli
Redaktor: Ayyət Əhməd

Reportorlar qrupu:

Məlahət Rzayeva, Şeymən Bayramova, İsmayıllı Qocayev, Kənan Eynuroğlu, Günəş Mərd, Aygün Tahir

Texniki heyət:
Rüfət Dadaşov, İmamcan Əliyev, İləhə İbrahimova, Nailə Cabbarlı, Fazılə Məmmədova

Qəzet "Şərq" in kompyuter mərkəzində yığılır, səhifələrin və "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur.

Qəzet Mətbuat və İnformasiya Nazirliyində qeydə alınır.
Lisenziya: 535
www.sherg.az
e-mail: sherq-1996@mail.ru

Ünvan: Mətbuat prospekti,
"Azərbaycan" nəşriyyatı.
Telefon: 447-32-41
538-44-50, internet 538-44-15,
İndeks: AZ1073

Hesab nömrəsi: "Kapitalbank" in ASC
1 sayılı Nəsimi filialı 9900003611
SWIFT BIK ALL-BAZ2X h/h
AZ17ALLB38070019441100466111
Kod 200112 M/H
AZ37NABZ01350100000000001944
VÖEN 1300414651 İndeks: 0330 Tiraj: 2550 Sifariş: 3007

İngilis müğənni paylaşması ilə gündəm oldu

Məşhur mahnısını Türkiyədə zibil qabının üzərinə yazdı

2013-cü ildə işiq üzü görən "Another Love" ("Başqa bir sevgi") mahnısı hazırda qızıl dövrünü yaşayır.

İngilis müğənni Tom Odellin məşhur mahnısı "TikTok" və "Instagram Reels" videolarında istifadəsi ilə 9 il-dən sonra musiqi siyahılarına qayıtmış bacarıb.

Bir müddət əvvəl sosial şəbəkələrdə yayılan mahnı ilə bağlı öz hesabında paylaşım edən dünya şöhrətli müğənni üzərinə "Another Love" yazılmış zibil qabını paylaşıb.

Odellin pərəstişkarlarının diqqətini çəkən detal isə zibil qabının üzərində həm de Ümraniye Bələdiyyəsinin yazılımasıdır. Müğənninin Türkiyədə zibil qabı paylaşığını anlayan türkisi izleyicilər onun paylaşımının altına minlərlə şəhər yazıblar.

Turan

Yeni ildə 255 min qazanacaq

Türkiyəli müğənni Hadise
Yeni ildə Kiprda konsert verəcək.

Axşam.az Türkiye mətbuatına istinadən xəber verir ki, sənətçi bunun müqəbilində 150 min dollar (təxminən 255 min manat) məvacib alacaq.

Qeyd edək ki, Tarkan da Yeni il axşamı Kiprda konsert verəcək və 458 min manat qazanacaq.

Gülşənlə bağlı məhkəmə qərarı yenidən dəyişdi

Ev dustaqlığına buraxılan müğənni Gülşən Colakoğlunun növbəti məhkəməni yekunlaşdırıb.

Axşam.az xəber verir ki, hakimin qərarına əsasən, ifaçının üzərinə qoyulan məhkəmə nəzarəti tədbirinin leğv edilməsinə qərar verilib. Lakin onun ölkə xaricinə çıxışına qoyulan qadağanın isə davam edəcək.

Qeyd edək ki, Gülşən konsertlərindən birində de-di "İmam Hatipdə oxuyub, əxlaqsızlığı oradan gəlir" sözlərinə görə həbs olunub. Onun bu ifadəsi həmin liseydə oxuyanları və məzunları, eləcə də dindarları qəzəbləndirib. Gülşən özünü günahkar hesab etməyib və həbs olunmadan mühakimə olunmaq istədiyini bildirib. Daha sonra sənətçi ev həbsinə buraxılıb.

Zürafə bir yaşılı qızı tapdalayıb öldürdü 25 yaşılı qadını isə şikəst edib

Cənubi Afrikada zürafə 25 yaşılı qadını şikəst edib və bir yaşılı uşağını öldürüb.

Milli.Az bildirir ki, bu barədə "The Mirror" məlumat yayıb.

Çərşənbə günü, oktyabrın 19-da Durban şəhəri yaxınlığındakı "Kuleni Game Park" a gedən ana və qızı heyvan hückümuna məruz qalıb. Zürafə 16 aylıq körpəni və anasını tapdalayıb, bundan sonra zərərçəkənlər xəstəxanaya aparılıb. Həkimlərin seyinə baxmayıaraq, qızı xilas etmək mümkün olmayıb. Ağır xəsarət alan qadın xəstəxanaya yerləşdirilib, vəziyyəti ağırdır. Polis uşağın ölümü ilə bağlı araşdırımlara başlayıb. Zürafələrin hündürlüyü altı metr, çəkisi isə 1,2 tona çata bilər. Hücküm edərkən, heyvan yalnız bir dirnaq zərbəsi ilə insanı ölümçül yaralaya bilər.

Türkiyənin Edirnə bölgəsində son vaxtlar göyərçinlərin və digər quşların sayı azalıb. "Şerq" türk mediasına istinadən xəber verir ki, Meriç və Tunca çaylarının mərkəzine yaxın olan şəhərdə yeni məskən salan qəğayılar göyərçinlərlə qidalanır. Xüsusi Səlimiyə məscidi ətrafında və şəhər mərkəzində sürelə azalan göyərçinlər yerini qəğayırlara buraxıb.

Trakya Universiteti Biologiya Bölümü'nün rəhbəri Mustafa Kaya deyir ki, son illərdə şəhərdə qəğayıların sayı artıb:

"Zibilliklərdə, Meriç çayı və Tunca çayının ətrafında məskən salıblar. Həddən artıq çoxalırlar. Onlar sadəcə balıqları

"Göyərçinləri peçenye kimi yeyirlər"

Qatil qəğayıların qarşısı alınmaz hala gəlib

deyil, digər quşları da yeyirlər. Bunların başında "ququ" kimi tanınan göyərçinlər gəlir. Bunlar qəğayıların əsas qidası hesab olunur. Çünkü göyərçinlərin müdafiəsiz bir yuvaları var, onlara çox asanlıqla çata bilirlər".

Qəğayıların sayıının ildən-ilə artdığını

bildirən Kaya əlavə edir: "Təkəcə Səlimiyə bölgəsində deməyək. Evlərin çardaqlarında yuva qurdular üçün Edirne-nin hər yerine yayılıblar. Həm şəhər göyərçinləri, həm də ququ adlanan göyərçinlər çox həssas quşlardır. Sürelə ucan, özünümüdafie quşları olmadığı üçün onları tez ovlayırlar. Yuvaları çox həssas və sadə olduğundan, balalarını da yeyirlər. Onlar ətraflarındakı istenilən zəif quşa çatırlar".

(Davamı səh: 15-də)

Turan

Ən çox sevilən və nifrat edilən milyarderlər...

Türkiyədə də ən nifrat edilən milyarder Donald Trampdır

Dünyanın ən sevilən və nifrat edilən milyarderləri müəyyənləşib. Siyahı tvitlər və bir araşdırmanın sənəti intellektindən istifadə edilməklə hazırlanıb.

"Şerq" türk mediasına istinadən xəber verir ki, biznes maliyyə və kredit araşdırması sayıdı dünyənin hər yerindən gələn tvitlər əsasında ən çox sevilən və nifrat edilən milyarderləri toplayıb.

Tədqiqat aparıllarkən milyarderlərdən bəhs edən və yerlərə görə sıralanan geotagged tvitlər toplanaraq bir araya getirilib.

Tvitlərdəki hər sözün müsbət və ya mənfi olduğunu müəyyən etmək üçün sənəti intellektindən istifadə edilib və siyahı yaradılıb.

1. Bill Geyts

O, 37 ölkədə ən çox sevilən milyarder kimi seçilib.

2. Elon Mask

"Tesla"nın baş direktoru 27 ölkədə sevilir.

3. Jeff Bezos

"Amazon"un qurucusu, 15 ölkədə sevilir.

3. Sheryl Sandberg

"Facebook"un baş direktoru Sandberg 12 ölkədə sevilir.

5. Riçard Branson

İngilis investor 5 ölkədə məşhur bir ad oldu.

ABŞ-in keçmiş prezidenti Donald Tramp ən çox nifrat edilən milyarderlər sıyahısında birinci yerdədir.

Trampa 84 ölkədə nifrat edilir.

2. Jeff Bezos

Amerikalı investor 15 ölkədə sevilsə də, 6 ölkədə ən çox nifrat edilən milyarderləri toplayıb.

3. Rupert Merdok

Media maqnati Merdok 4 ölkədə nifrat edilən addır.

4. Mark Zukerberq

"Facebook"un qurucusu Zukerberq 4 ölkədə mənfur ad halına gelib.

5. Bill Geyts

Ən çox sevilən milyarder olsa da, "Microsoft"un qurucusu 3 ölkədə nifrat edilənlər sıyahısında ilk beşliyə daxildir.

Türkiyədə vəziyyət necədir?

Araşdırmağa görə, Türkiyədə ən məşhur milyarder olmayı bacaran ad Mark Zukerberq olub.

Bütün dünyada olduğu kimi, Türkiyədə də ən nifrat edilən milyarder Donald Trampdır.

Yanma, qızartı və ya saralma varsa...

Göz narahatlığı 5 ciddi xəstəliyin əlaməti ola bilər

Gözlər ruhun güzgüsüdür deyirlər. Bəs, gözlərinizin fərqində olmadığı bir çox xəstəliklərin xəbərcisi olduğunu bilirdinizmi?

"Şerq" türk mediasına istinadən xəber verir ki, əger gözünüzdə yanma, qızartı və ya saralma varsa, problemin gözlərinizdən qaynaqlandığını düşüne bilərsiniz. Bununla belə, mütəxəssislər bəzi xəstəliklərin ilk əlamətləriనi gözlərdə aşkar edə biləcəyinizi iddia edirlər.

Doktor Rachel Vard deyir ki, gözlərinizdə görünən bəzi simptomlar 5 ciddi vəziyyətin əlaməti ola bilər:

Ağ və ya sarı şüşlik

Əger göz qapaqlarınızda və ya burnunuza etrafında ağ və ya sarı ləkələr varsa, demək sizdə xolesterol yüksəkdir. Əger belə simptomları aşkarlayıbsınızsa, xolesterolunuza mütləq yoxlatmaq lazımdır.

Sarı gözler

Gözlərinizin ağları sariya çevrilirse, qanızda yüksək bilirubinin olduğunu göstərir. Sarılığın əlaməti ola bilən sarı gözərək ağıcyər infeksiyası, öd daşı və ya xərçəng əlaməti də ola bilər.

Yüngül göz damarları

Göz qapağını aşağı çəkdiyiniz zaman qırmızı və ya çəhrayı damar görməlisiniz. Əger qan dəyərləriniz aşağıdırsa, anemiyanın əziyyət çökirsiz. Qadınlarda kişilərə nisbetən daha çox rast gəlinən anemiya dəmir çatışmazlığından qaynaqlanır.

Zəif görme

Əger görme qabiliyyətinizdə bəzi məqamların əsik oldunu görsəniz, insult riski ilə üzləşə bilərsiniz. İflic olduğunuz zaman beyninizin görme ilə məşğul olan hissəsi təsirlənəcək.

Qabarlıq göz

Bərləmiş kimi görünən gözərək həddindən artıq aktiv tiroidin əlaməti ola bilər. Qalxanabenzer vəzi həddindən artıq aktiv olan her 3 nəfərdən 1-də göz problemi var.

Turan

Turan